

COVID-19 teemaline küsitlus

26. küsitluslaine

Küsitlus 15a. ja vanema elanikkonna seas

26.-29. märts 2021

TURU-
UURINGUTE
AS

Sisukord

- Sisukord……..Slaid 2
- Sissejuhatus…….....Slaid 3
- Küsitluslainete toimumise ajad ning valimite suurused……..Slaid 4
- Valimi profiil……....Slaid 5
- Usaldus riigiinstitutsioonide vastu……....Slaidid 6-7
- Infokanalid ja teabe otsimine…….....Slaidid 8-11
- Üldine rahulolu olukorra lahendamisega Eestis……...Slaid 12
- Hinnang praegusele olukorrale……..…Slaidid 13-14
- Kursisolek praeguste meetmetega……..…Slaidid 15-16
- Suhtumine meetmetesse……..…Slaidid 17-19
- Suuniste järgimine……..Slaidid 20-23
- Mure nakatumise ees……Slaid 24
- Enda rolli teadvustamine viiruse piiramisel.....Slaid 25-26
- Valmidus vaktsineerimiseks……..Slaid 27
- Kokkupuude koroonaviirusega ja käitumine lähikontaktse/nakatununa…….Slaidid 28-29
- Vaimne tervis……..Slaidid 30-32
- Sissetulekud ja töötamine……Slaidid 33-36
- Teadlikkus toetusmeetmetest ja abivõimalustest……..…Slaidid 37-40
- Kokkuvõte……Slaidid 41-45
- Teostajad……..Slaid 46

TURU-
UURINGUTE
AS

Sissejuhatus

Eesmärk

- Uuringu eesmärgiks oli kaardistada elanike ohutunnetus koroonaviiruse leviku osas ning hoiakud viiruse leviku ennetamiseks antud soovituste ja piirangute suhtes. Tegu on järjekorras kahekümne kuuenda küsitluslainega (esimene laine toimus eriolukorra esimesel nädalal, edasi toimus üks küsitluslaine kord nädalas kuni eriolukorra lõpuni, peale eriolukorra lõppu on küsitlused toimunud pikema ajalise intervalliga). 26. laine küsitlus toimus 26. – 29. märtsil 2021. Varasemate küsitluslainete toimumise ajad ning valimite suurused on toodud järgmisel slaidil.

Sihtrühm ja valim

- Uuringu sihtrühmaks on Eesti elanikud vanuses 15a. ja vanemad. Kokku vastas 26. laines küsitlusele 1253 inimest.
- Valim on esinduslik Eesti regioonide, asulatüübi, vastaja soo, vanuserühma ja rahvuse suhtes.
- Lisaks põhivalimile (1003 Eesti elanikku) moodustati uuringu 26. küsitluslaines ka Ida-Virumaa elanike lisavalim suurusega 250 vastajat.

Läbiviimine

- Küsitlus viidi läbi veebi- ja telefoniküsitluse kombineeritud meetodil.

Tellija

- Tulemuste omandiõigus kuulub tellijale. Uuringu tellijaks on Riigikantselei.

Veapiirid

- Tulemuste laiendamisel üldkogumile (15-aastased ja vanemad elanikud) tekkida võiva maksimaalse valimivea suurus jääb 95%-lisel usaldusnivool 2,8% piiresse (väiksemate gruppide, nt vanuserühmad, vaatlemisel võib viga olla suurem).

TURU-
UURINGUTE
AS

Küsitluslainete toimumise ajad ning valimite suurused

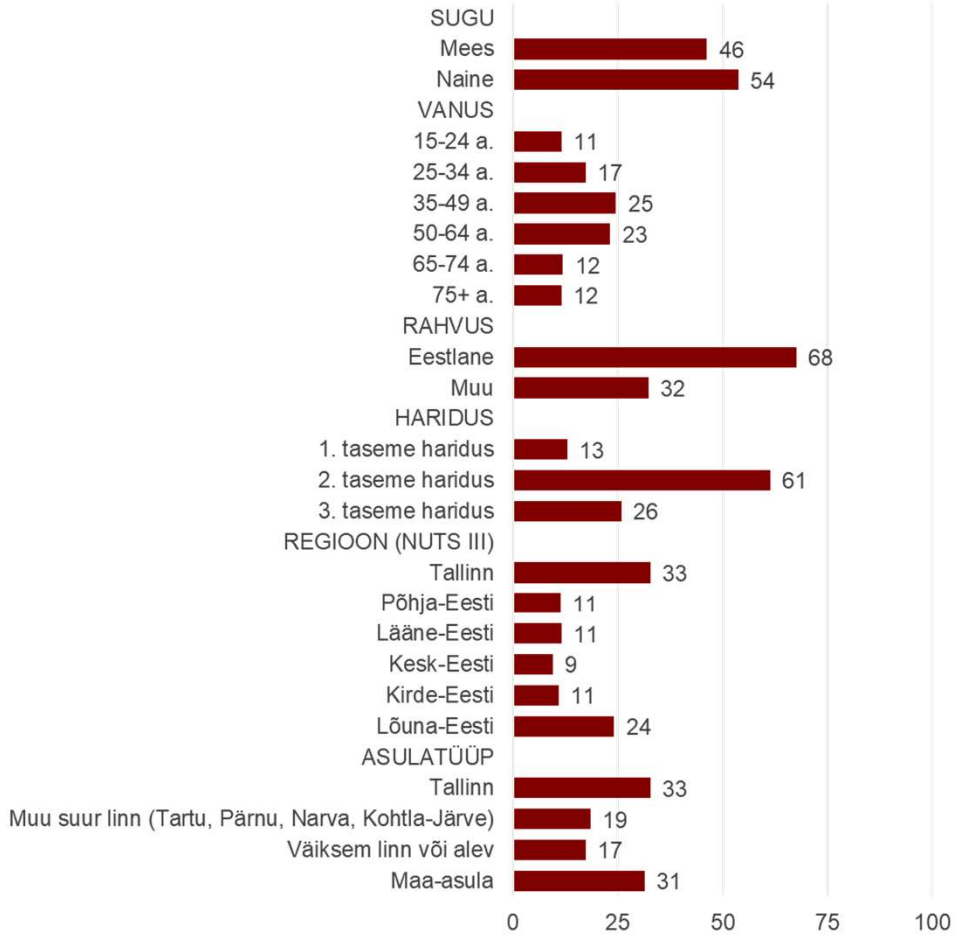
Aasta	Küsitluslaine nr.	Küsitluse kuupäevad	Valimi suurus
2021	26. laine	26.-29. märts	1253
	25. laine	11.-14. märts.	1252
	24. laine	26.-28.veebr.	1252
	23. laine	5.-8. veebr.	1253
	22. laine	22. - 25. jan.	1253
	21. laine	8.-10. jan.	1253
2020	20. laine	14.-16. dets.	1255
	19. laine	1.-3. dets.	1255
	18. laine	16.-18. nov.	1252
	17. laine	2.-4. nov.	1253
	16. laine	22.-25. okt.	1255
	15. laine	8.-11. okt.	1255
	14. laine	10.-13. sept	1261
	13. laine	14.-17. aug.	1257
	12. laine	8.-10. jul.	1266
	11. laine	17.-19. jun.	1256
	10. laine	19.-20. mai	2035
	9. laine	12.-13. mai	2011
	8. laine	5.-6. mai	2009
	7. laine	28.-29. apr.	2024
	6 laine	21.-23. apr.	2059
	5. laine	14.-16. apr.	2077
	4. laine	7.-9. apr.	2039
	3. laine	31. märts -2. apr.	2031
	2. laine	24.-26. märts	2037
	1. laine	19.märts	1257

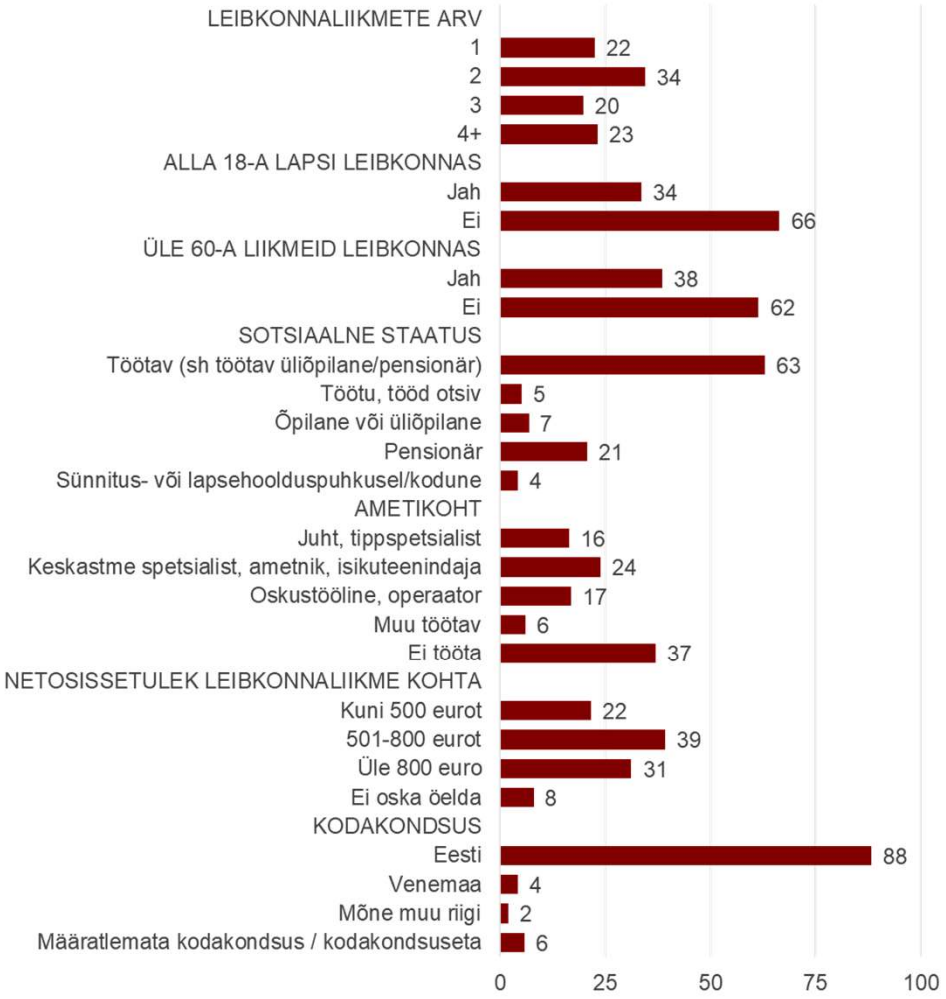

TURU-UURINGUTE AS

Valimi profiil

N=1253, %

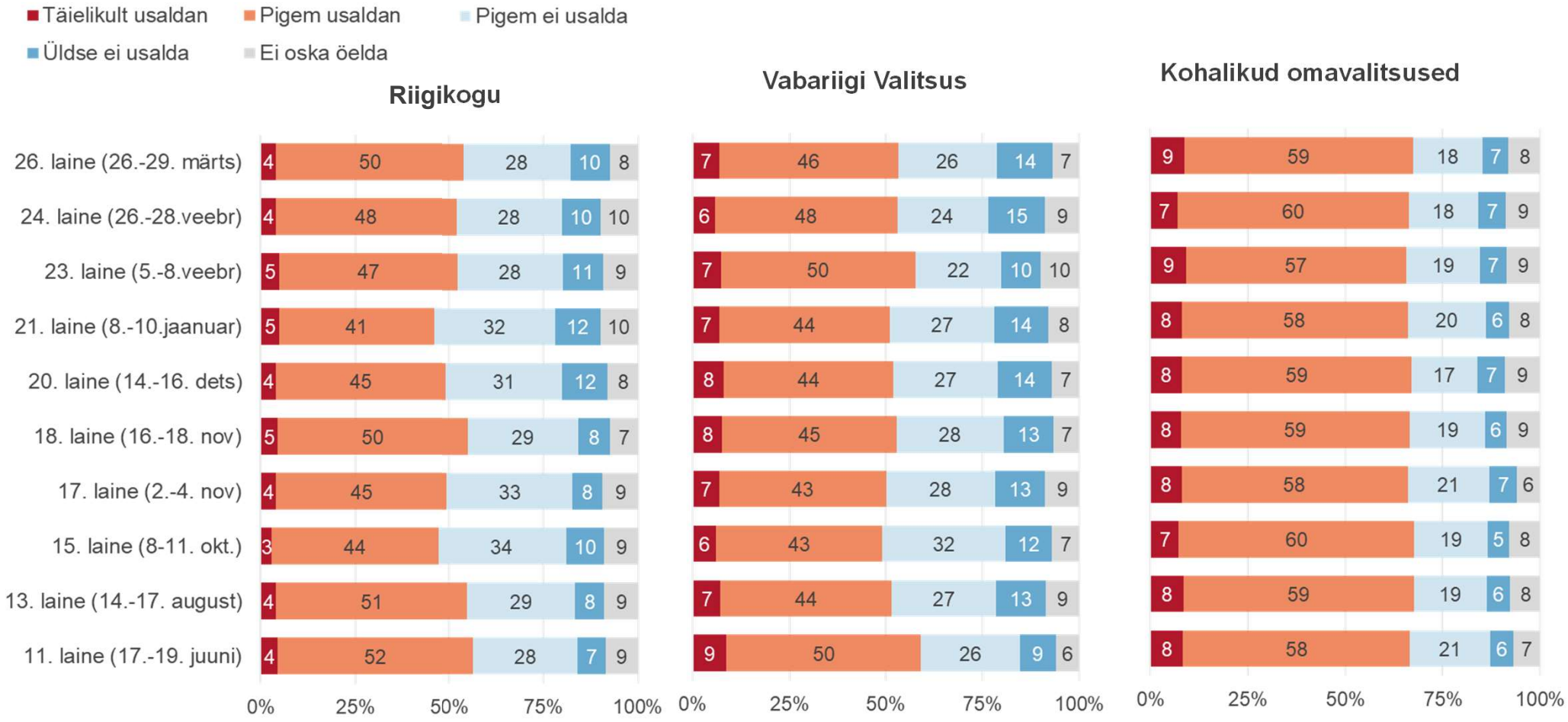

* HARIDUS: **1. taseme haridus**: Alg- või põhiharidus, kutseharidus põhihariduse baasil; **2. taseme haridus**: kesk- või keskeriharidus, kutseharidus keskhariduse baasil; **3. taseme haridus**: kõrgharidus

TURU-UURINGUTE AS

Usaldus riigiinstitutsioonide vastu, ajaline võrdlus

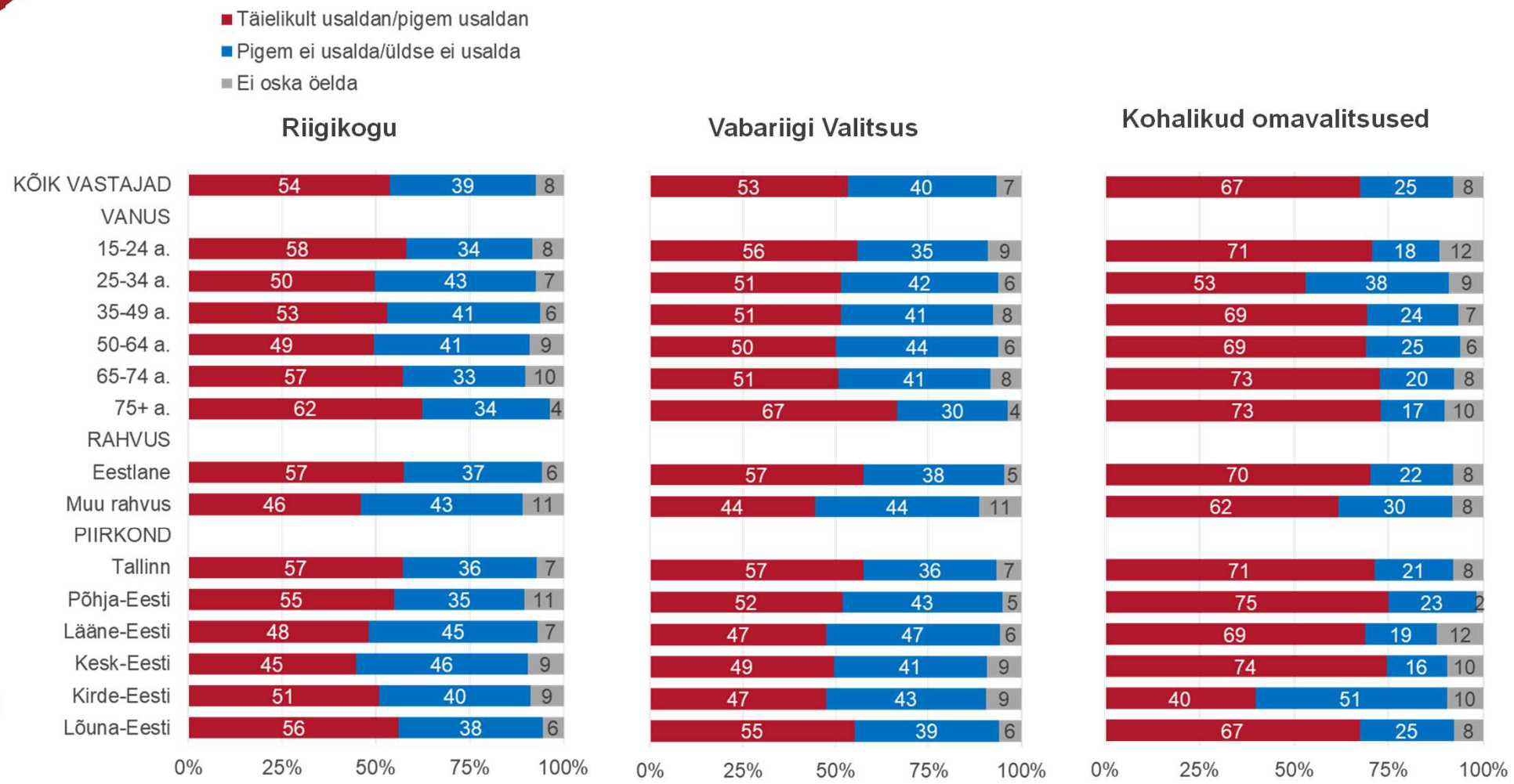
Kõik vastajad, n=1253 (varasemates lainetes 1252-1257 vastajat)

TURU-UURINGUTE AS

Usaldus riigiinstitutsioonide vastu, taustrühmade võrdlus

Kõik vastajad, n=1253

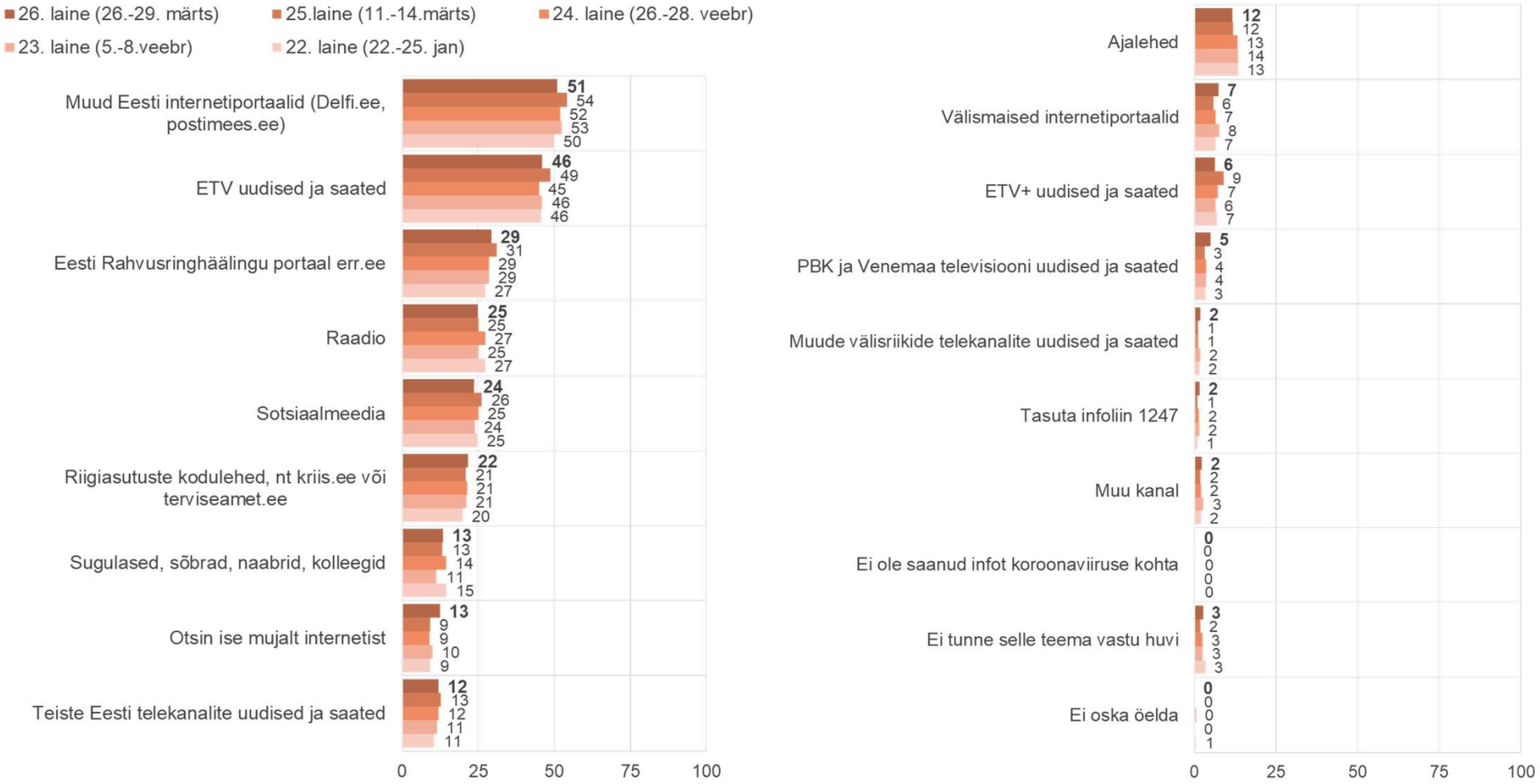

TURU-UURINGUTE AS

Infokanalid koroonaviiruse teemal

Palun märkige kolm olulisemat allikat, millest Te saate informatsiooni koroonaviirusest ja sellest, mida on vaja teha koroonaviirusega seotud olukorras.

Kõik vastajad, n=1253 (varasemates lainetes 1252-1253 vastajat), %

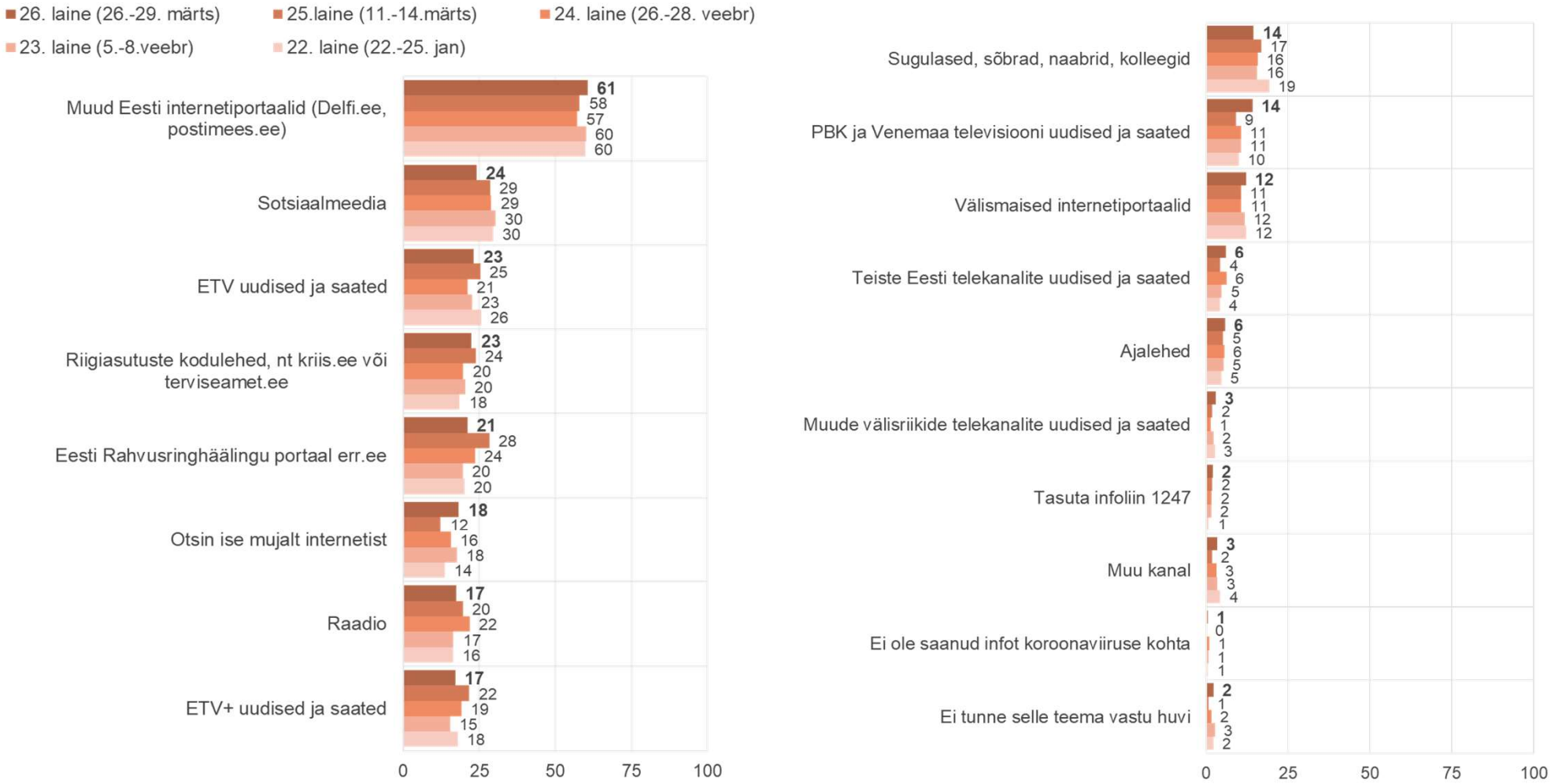

TURU-UURINGUTE AS

Infokanalid koroonaviiruse teemal

Palun märkige kolm olulisemat allikat, millest Te saate informatsiooni koroonaviirusest ja sellest, mida on vaja teha koroonaviirusega seotud olukorras.

Mitte-eestlastest vastajad, n=510, (varasemates lainetes 496-528 vastajat), %

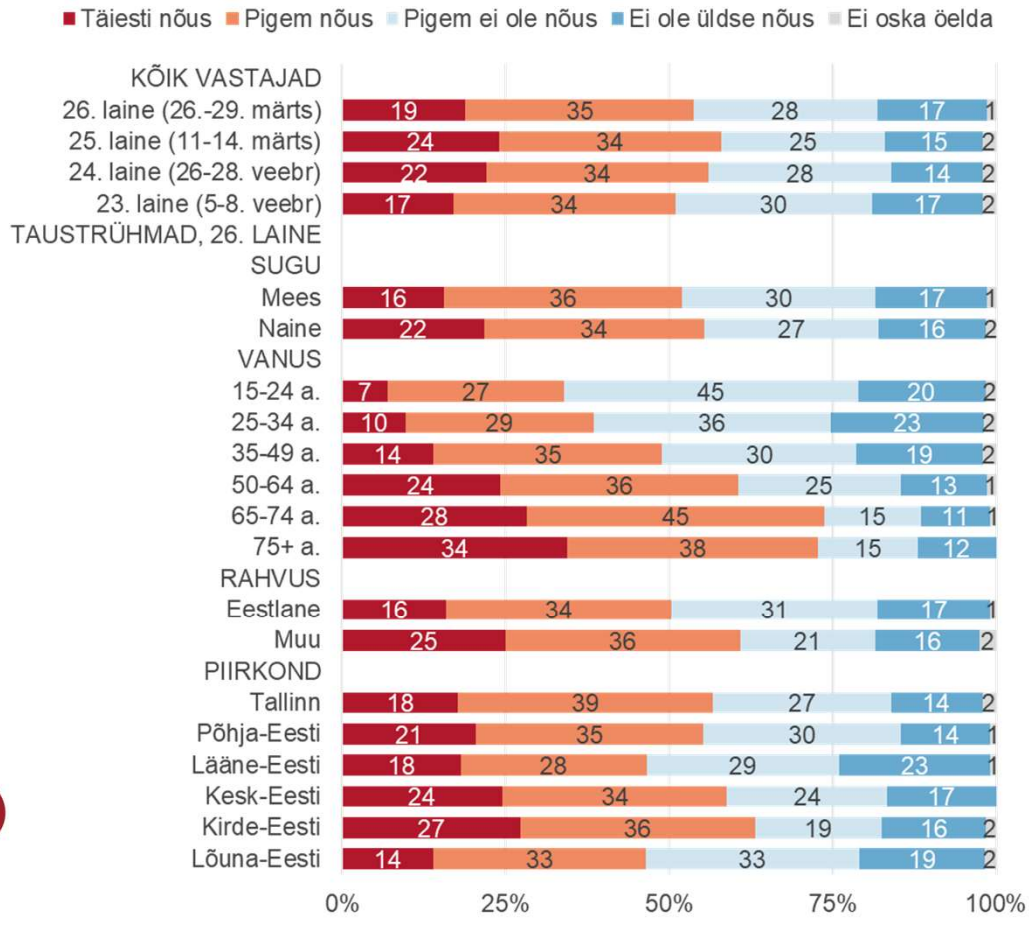

Koroonaviiruse kohta teabe otsimine

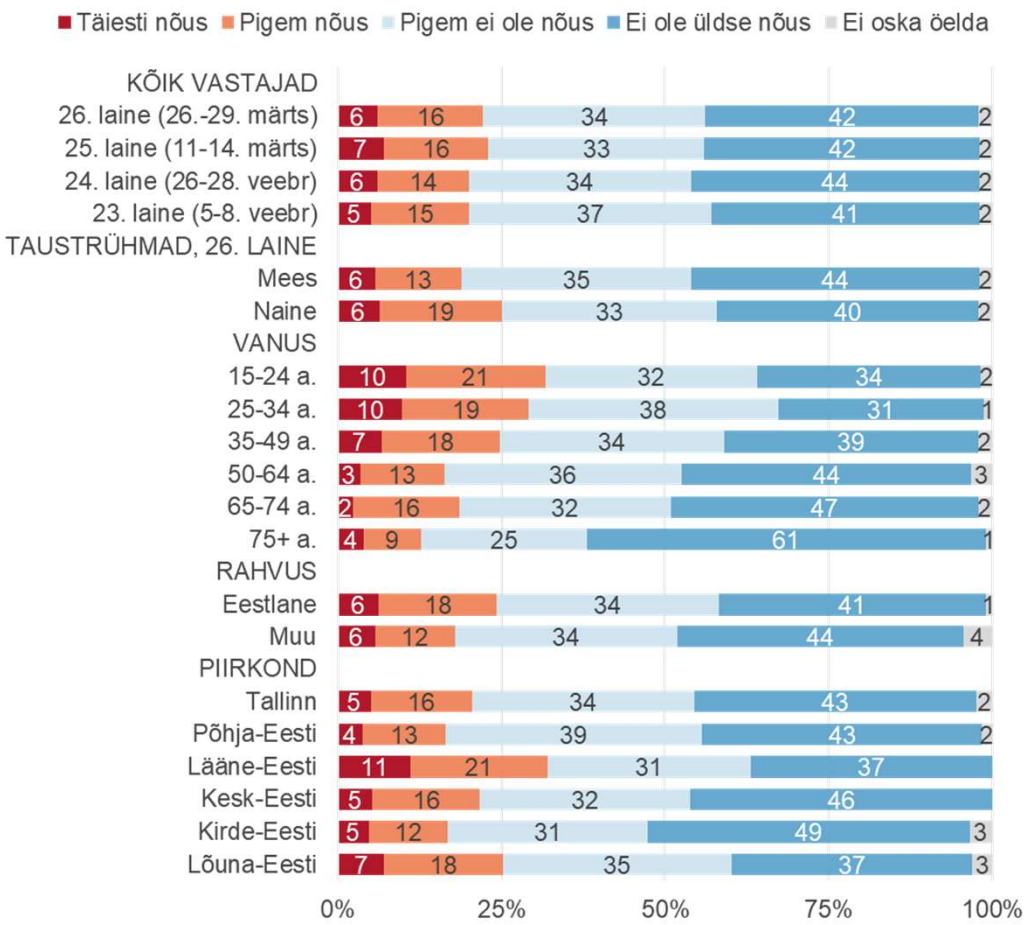
Kõik vastajad, n=1253 (varasemates lainetes 1252-1253 vastajat)

Arvestades koroonaviirusega seotud olukorda Eestis, kuivõrd olete nõus järgmise väitega:

Ma otsin teadlikult ja regulaarselt koroonaviiruse teemalisi uudiseid, kuna pean seda oluliseks.

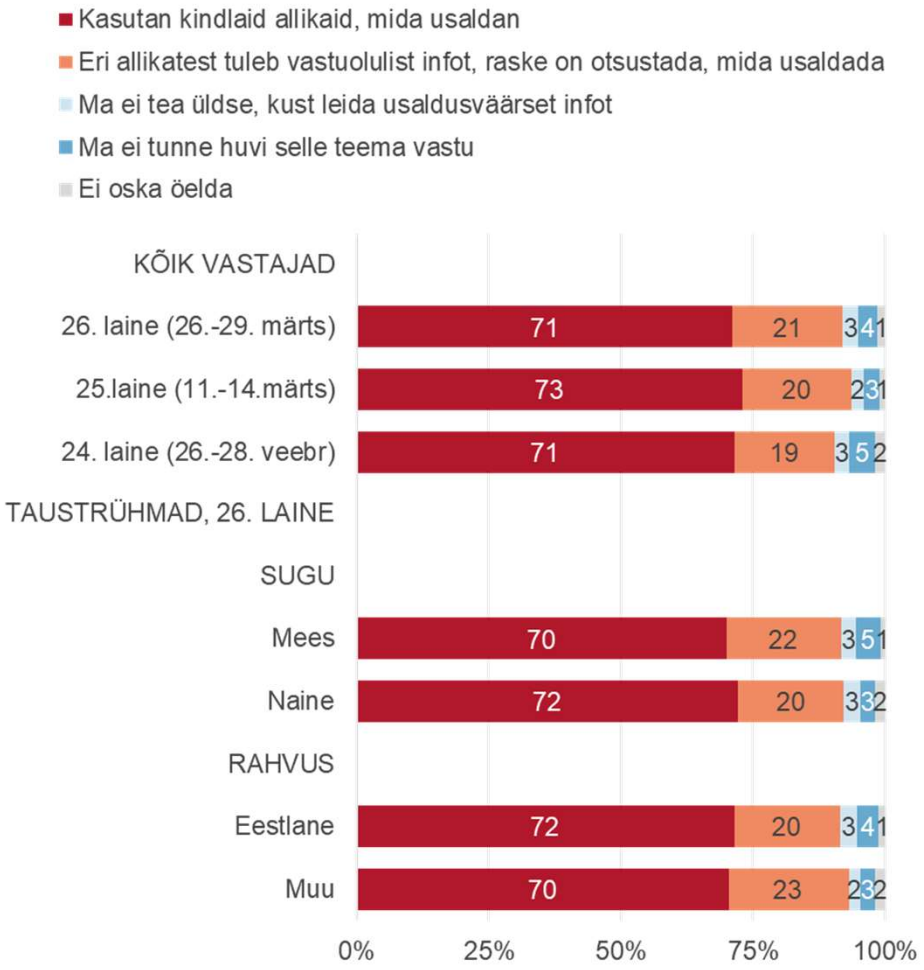
Ma väldin teadlikult koroonaviiruse teemalisi uudiseid, kui see vähegi võimalik on.

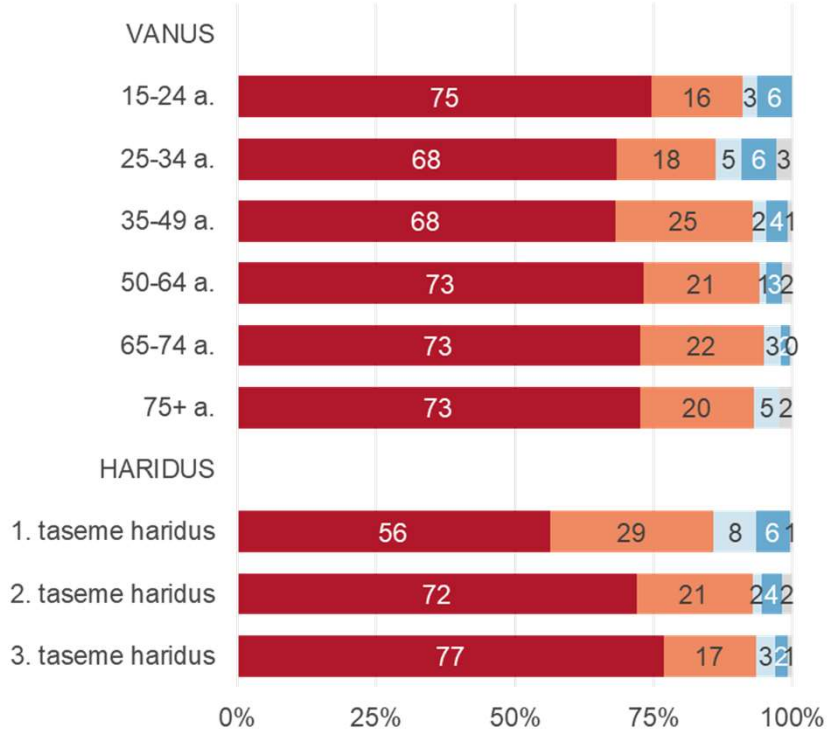

Info saamine koroonaviiruse kohta

Kõik vastajad n=1253 (varasemates lainetes 1252 vastajat)

Kuidas Te tavaliselt saate koroonaviiruse kohta jooksvalt usaldusväärset infot, et otsustada, kuidas on sellest tulenevalt kõige õigem toimida?

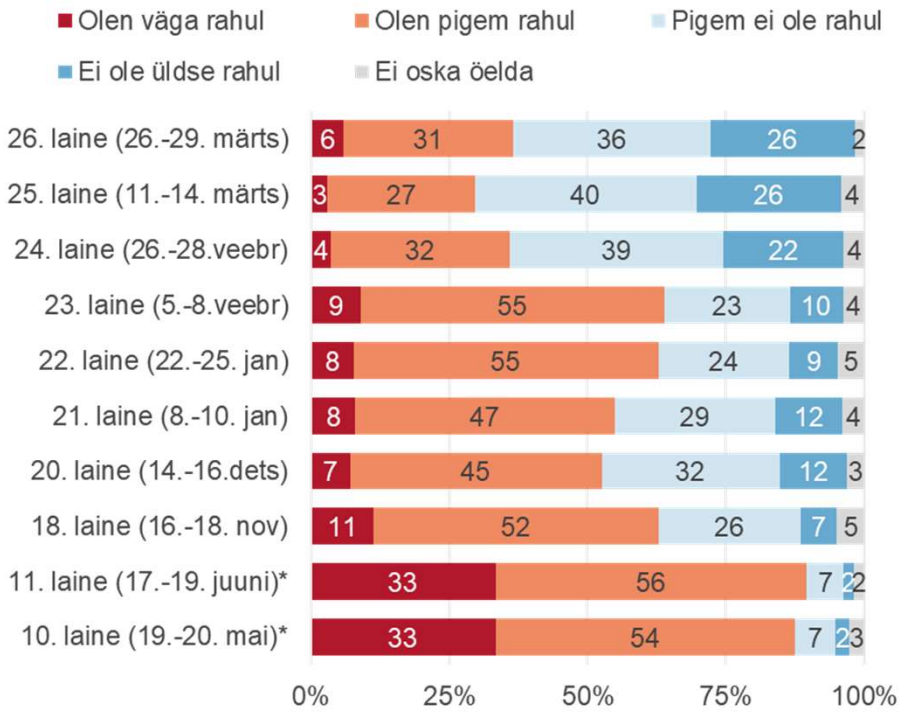
TURU-UURINGUTE AS

Üldine rahulolu olukorra lahendamisega Eestis

Kõik vastajad n=1253 (varasemates lainetes 1252-2035 vastajat)

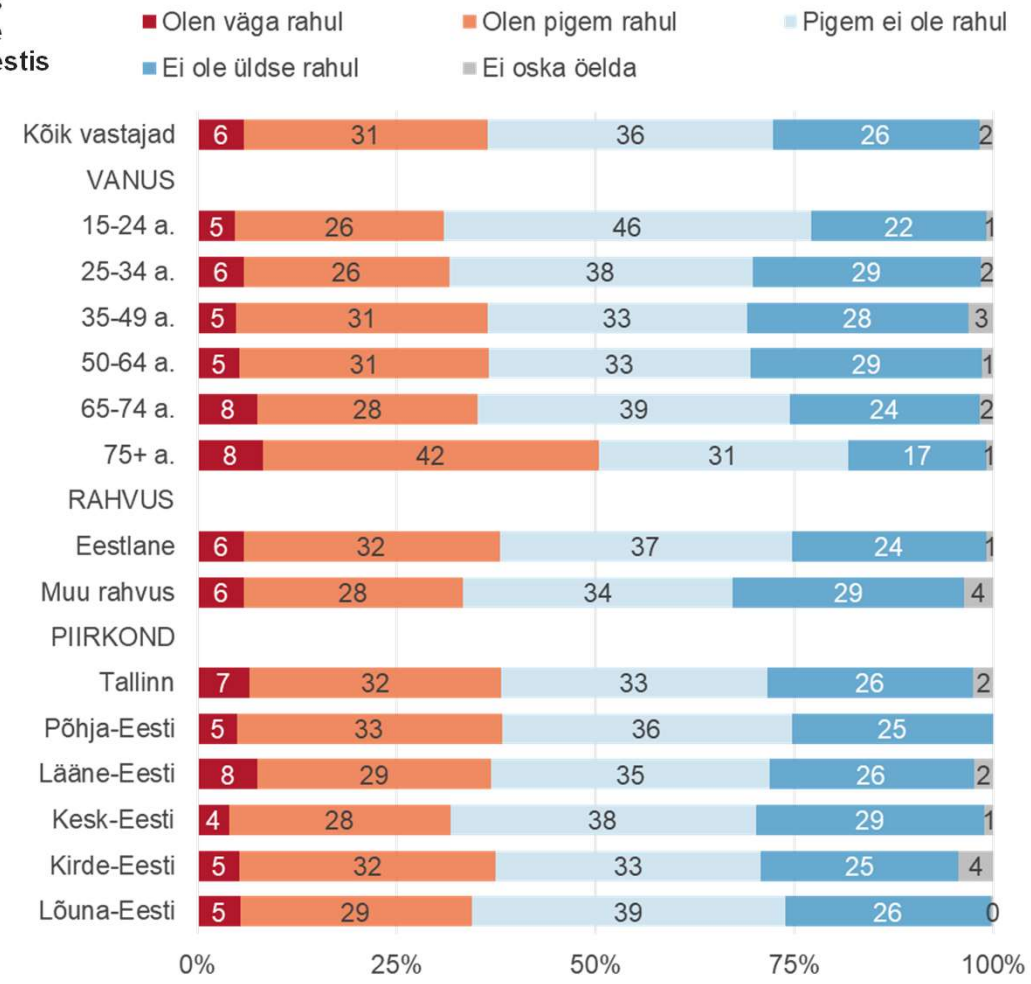
Koroonaviirusega seonduv on puudutanud kogu maailma, ning erinevates riikides on olukorra lahendamiseks valitud erinevaid lähenemisi, erinevate tulemustega. Kui rahul Te olete sellega, kuidas on olukorda lahendatud Eestis viimase kahe kuu jooksul?

Ajaline võrdlus

* 10.-11. laines oli vastusevariantide sõnastus pisut teistsugune

Taustrühmade võrdlus, 26. laine

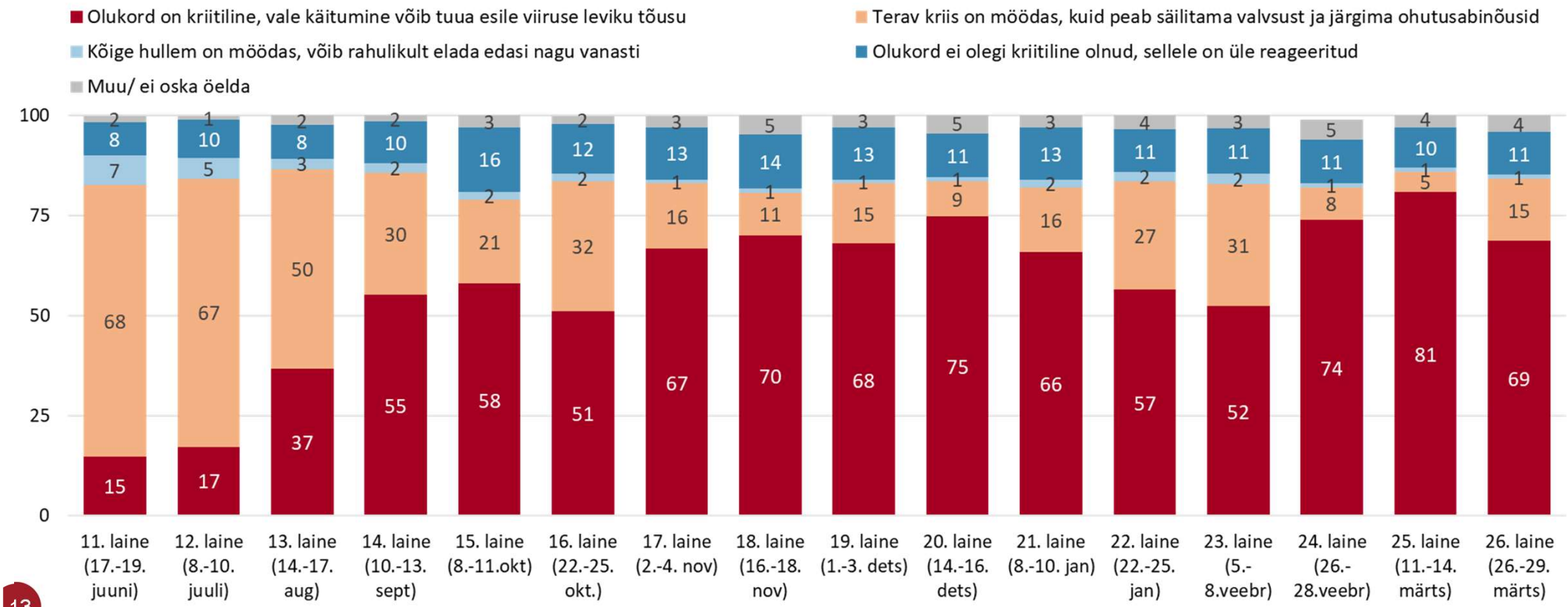

TURU-UURINGUTE AS

Hinnang praegusele olukorrale, ajaline võrdlus

Kõik vastajad n=1253 (varasemates lainetes 1252-1266 vastajat) %

Milline nimetatud väidetest iseloomustab Teie hinnangul kõige paremini tänast koroonaviirusega seotud olukorda Eestis?

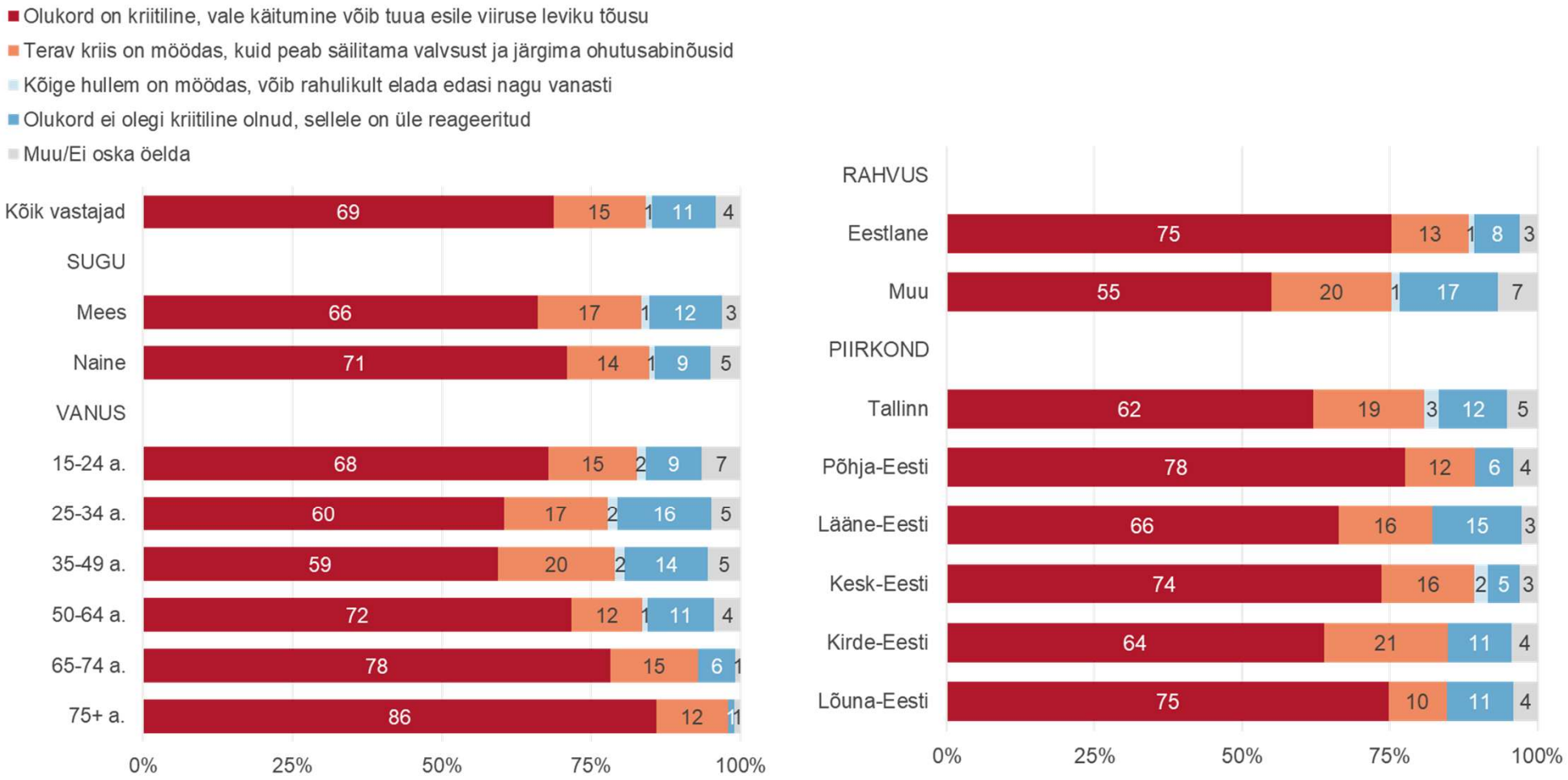

TURU-UURINGUTE AS

Hinnang praegusele olukorrale, taustrühmade võrdlus

Kõik vastajad, n=1253

Milline nimetatud väidetest iseloomustab Teie hinnangul kõige paremini tänast koroonaviirusega seotud olukorda Eestis?

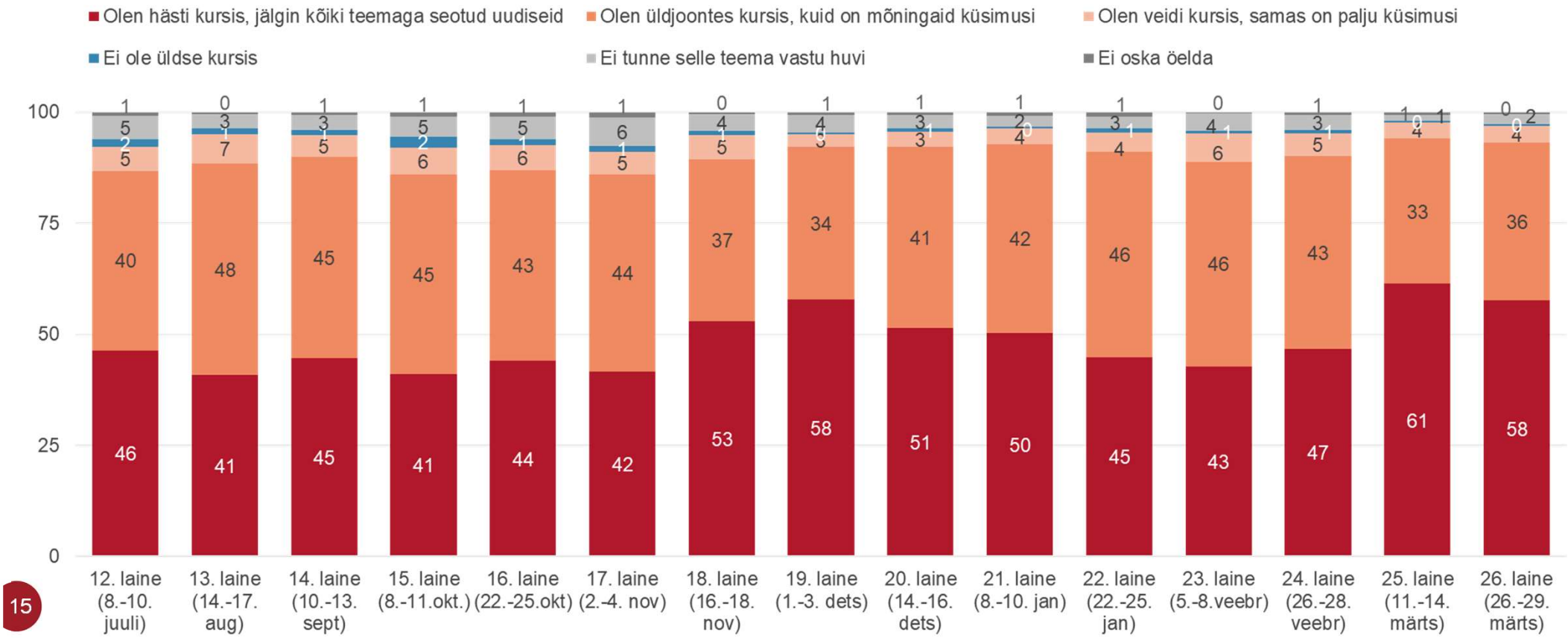

TURU-UURINGUTE AS

Kursisolek praeguste meetmetega, ajaline võrdlus

Kõik vastajad n=1253 (varasemates lainetes 1251-1266 vastajat), %

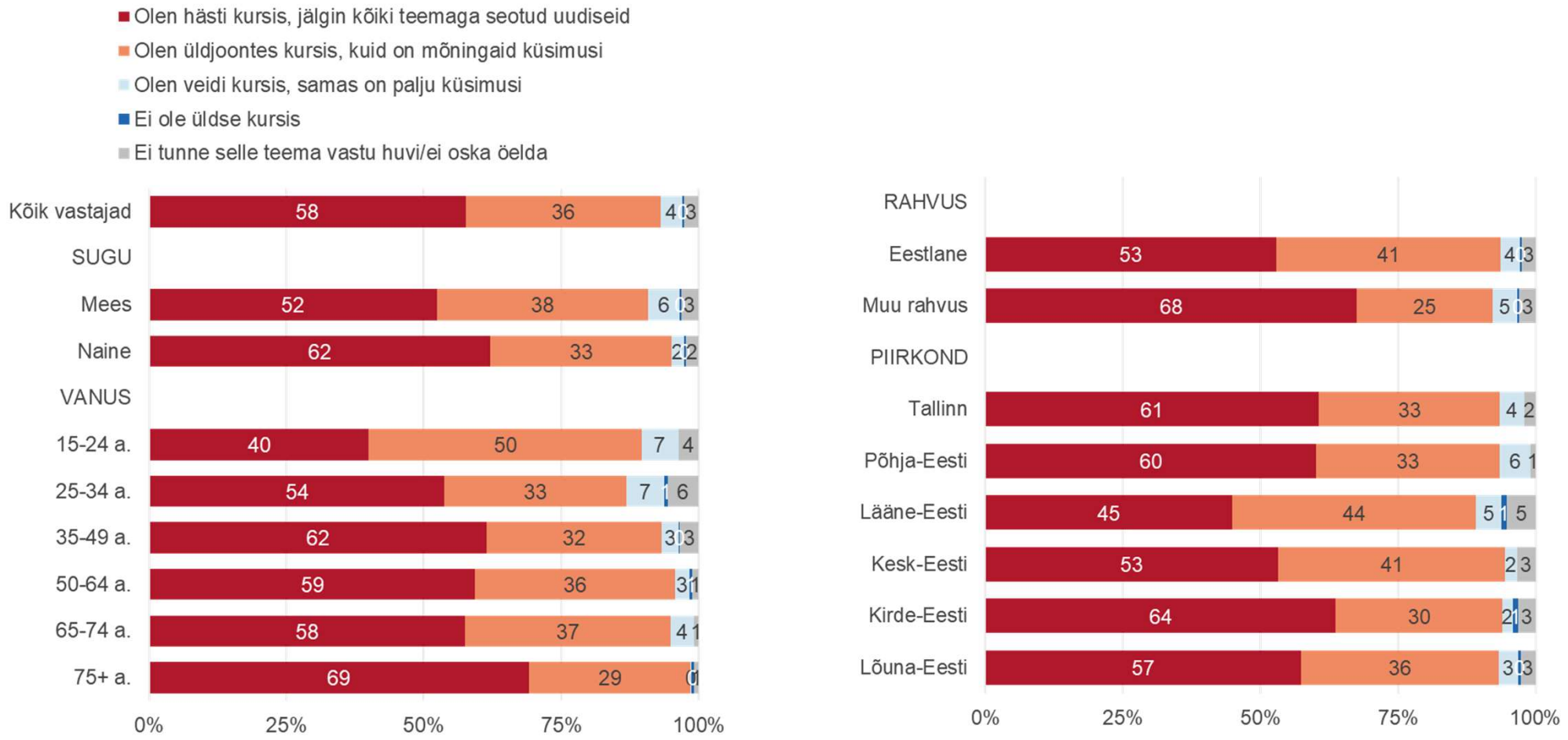
Mil määral olete Te kursis sellega, millised koroonaviiruse leviku piiramiseks sisse viidud meetmed kehtivad tänasel päeval?

Kursisolek praeguste meetmetega, taustrühmade võrdlus

Kõik vastajad, n=1253

Mil määral olete Te kursis sellega, millised koroonaviiruse leviku piiramiseks sisse viidud meetmed kehtivad tänasel päeval?

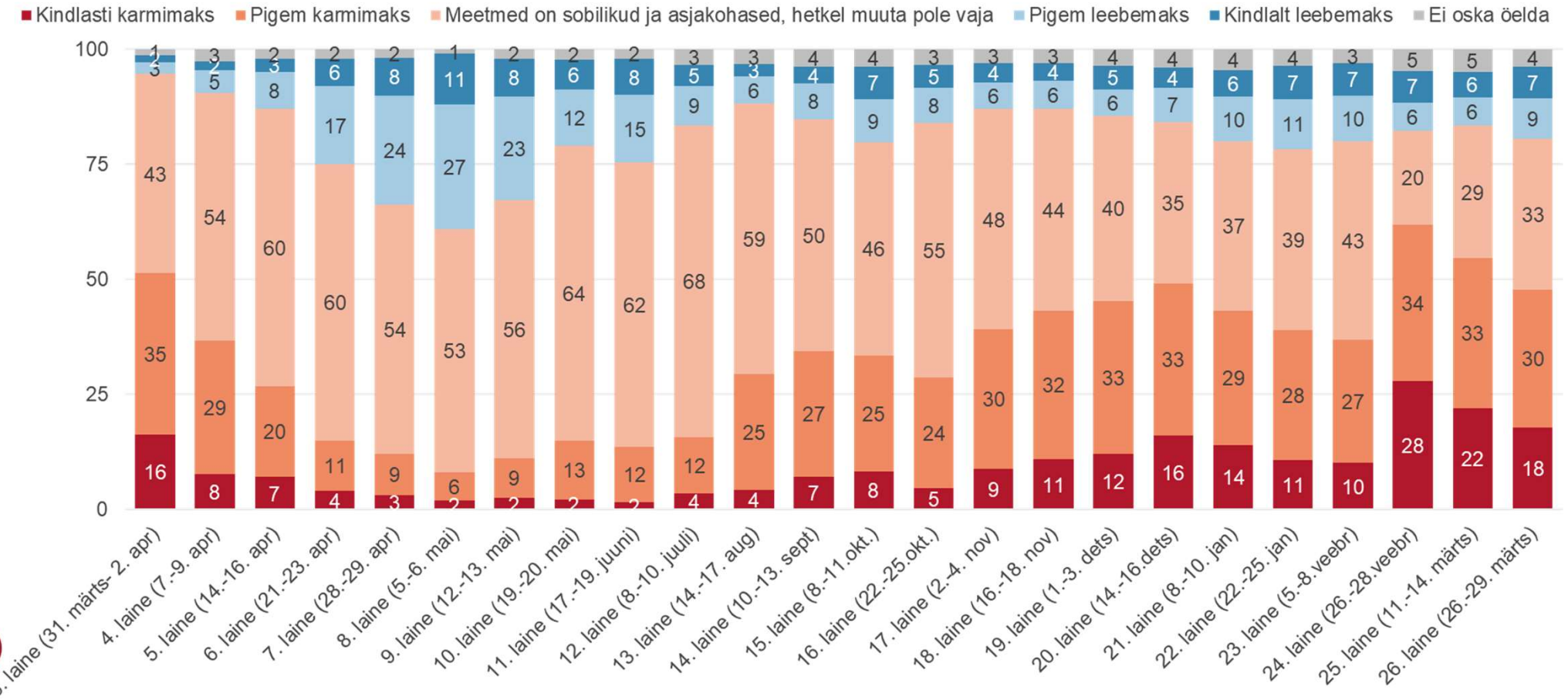

TURU-UURINGUTE AS

Suhtumine meetmetesse, ajaline võrdlus

Kõik vastajad n=1253 (varasemates lainetes 1252-2077 vastajat), %

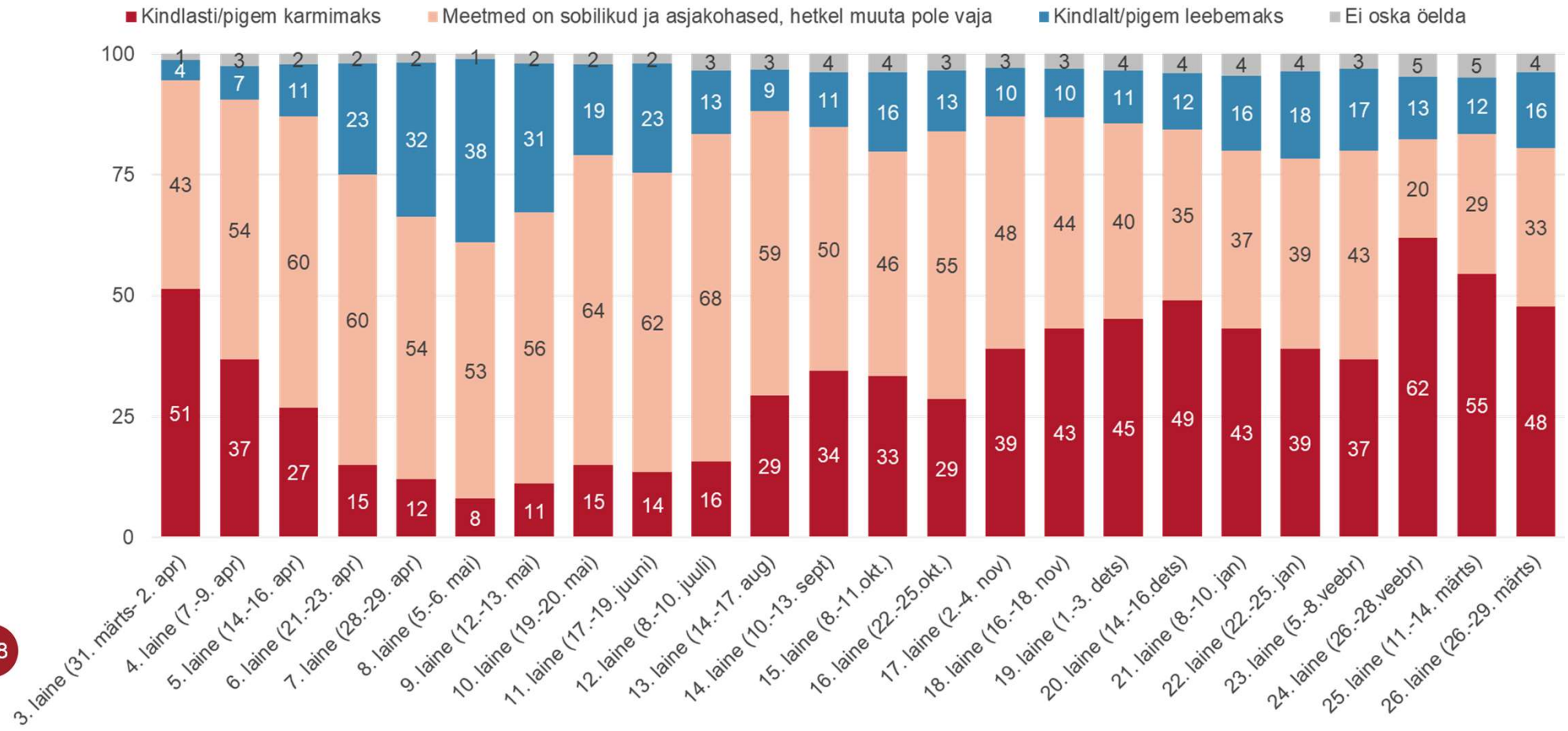
Kuidas hindate tänasel päeval kehtivate meetmete asjakohasust - kas neid peaks Teie arvates muutma? Meetmed peaks muutma ...

Suhtumine meetmetesse (kokkuvõtlikult), ajaline võrdlus

Kõik vastajad n=1253 (varasemates lainetes 1252-2077 vastajat), %

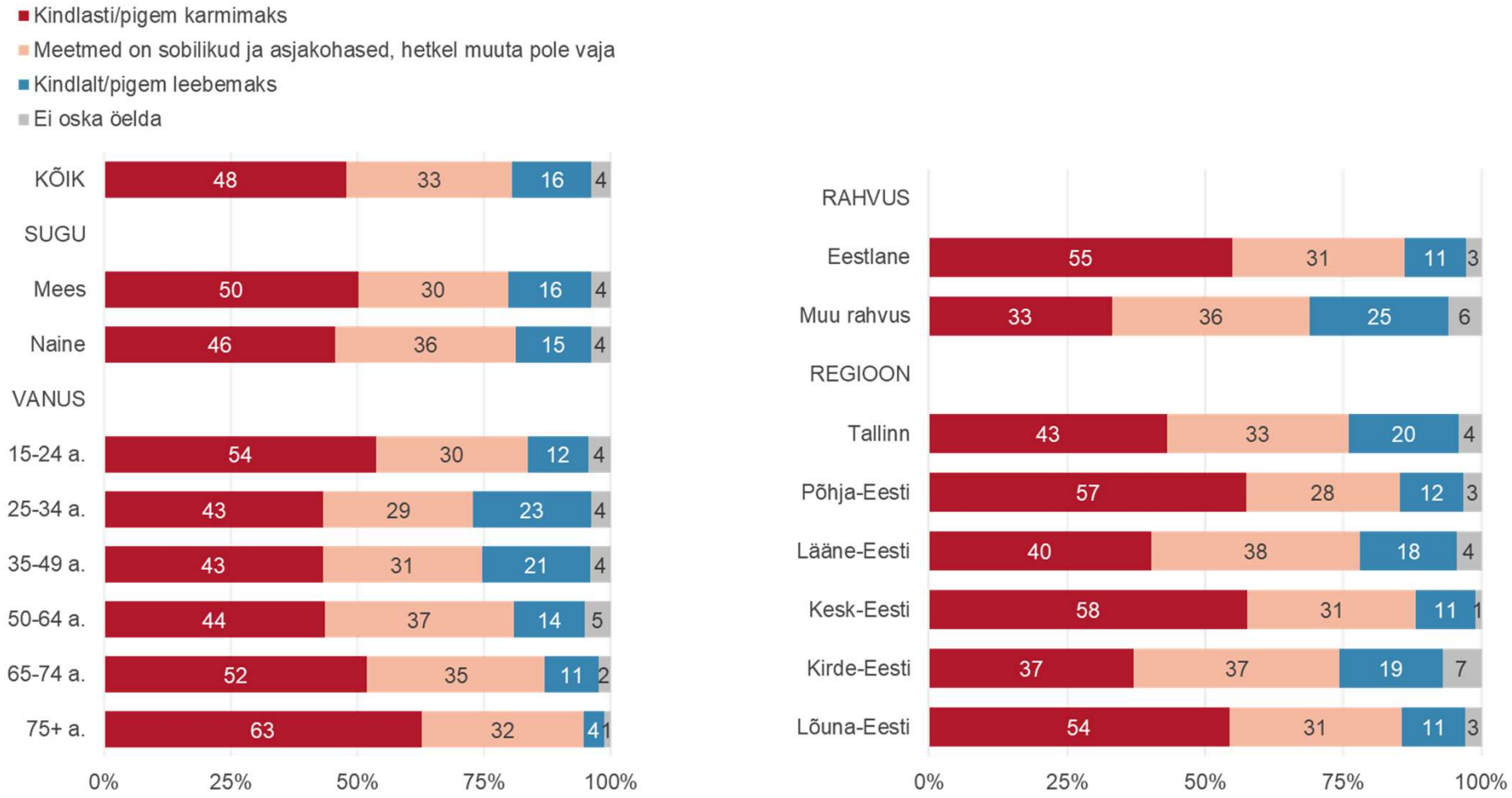
Kuidas hindate tänasel päeval kehtivate meetmete asjakohasust - kas neid peaks Teie arvates muutma? Meetmed peaks muutma ...

Suhtumine meetmetesse, taustrühmade võrdlus

Kõik vastajad, n=1253

Kuidas hindate tänasel päeval kehtivate meetmete asjakohasust - kas neid peaks Teie arvates muutma? Meetmed peaks muutma ...

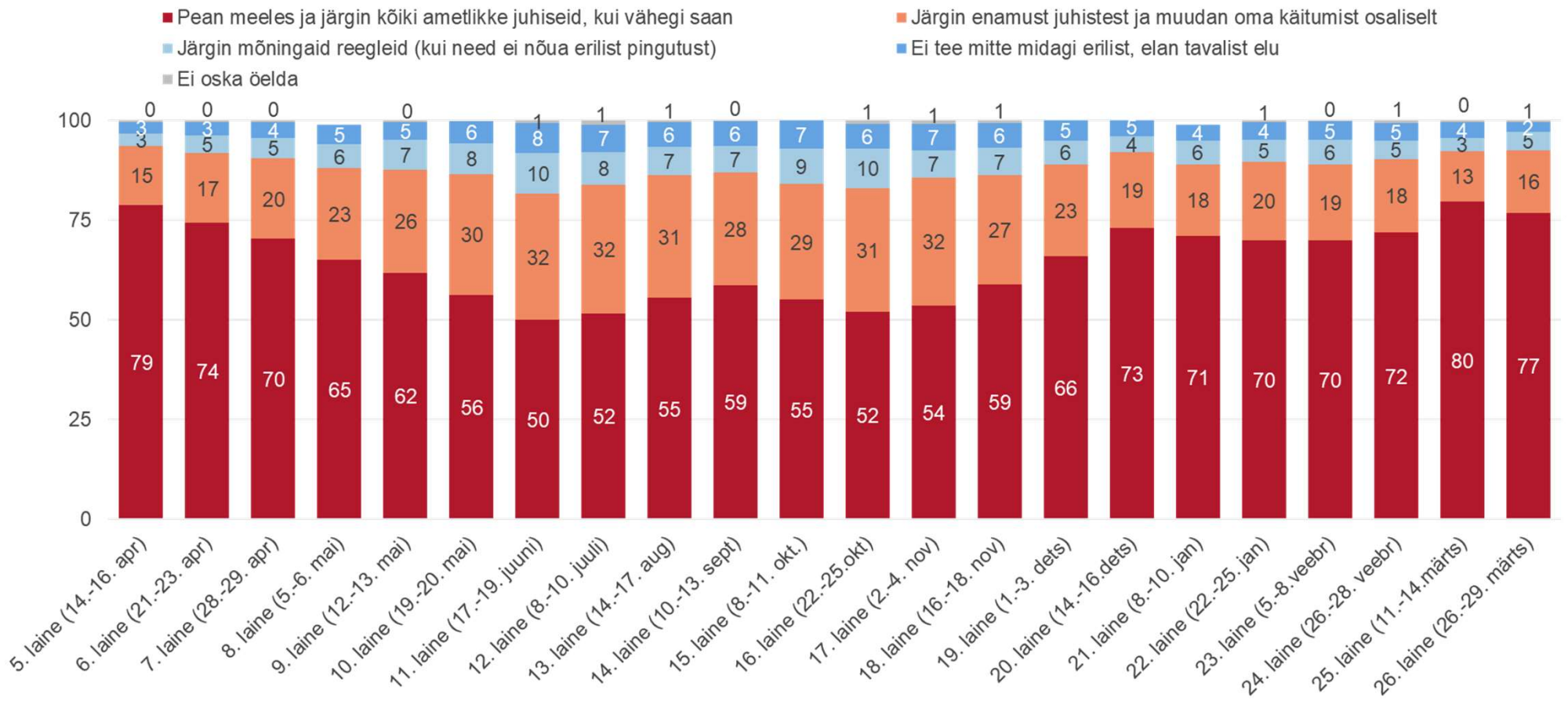

TURU-UURINGUTE AS

Suuniste järgimine COVID-19 leviku tõkestamiseks, ajaline võrdlus

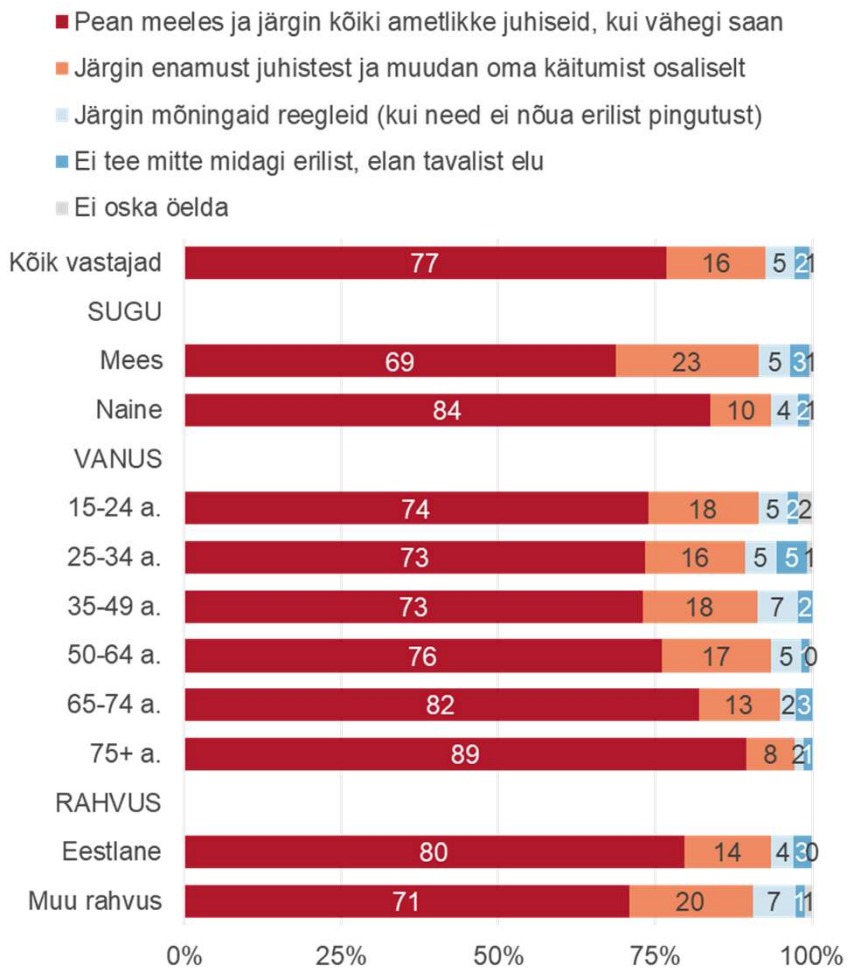
Kõik vastajad n=1253 (varasemates lainetes 1252-2077 vastajat), %

Koroonaviiruse leviku pidurdamiseks on võimalik igaühel teha palju (näiteks hoida teistega distantsi, kanda avalikes kohtades maski, haigena püsida kodus, pesta käsi jne). Milline alljärgnevatest kirjeldustest iseloomustab Teie käitumist kõige rohkem?

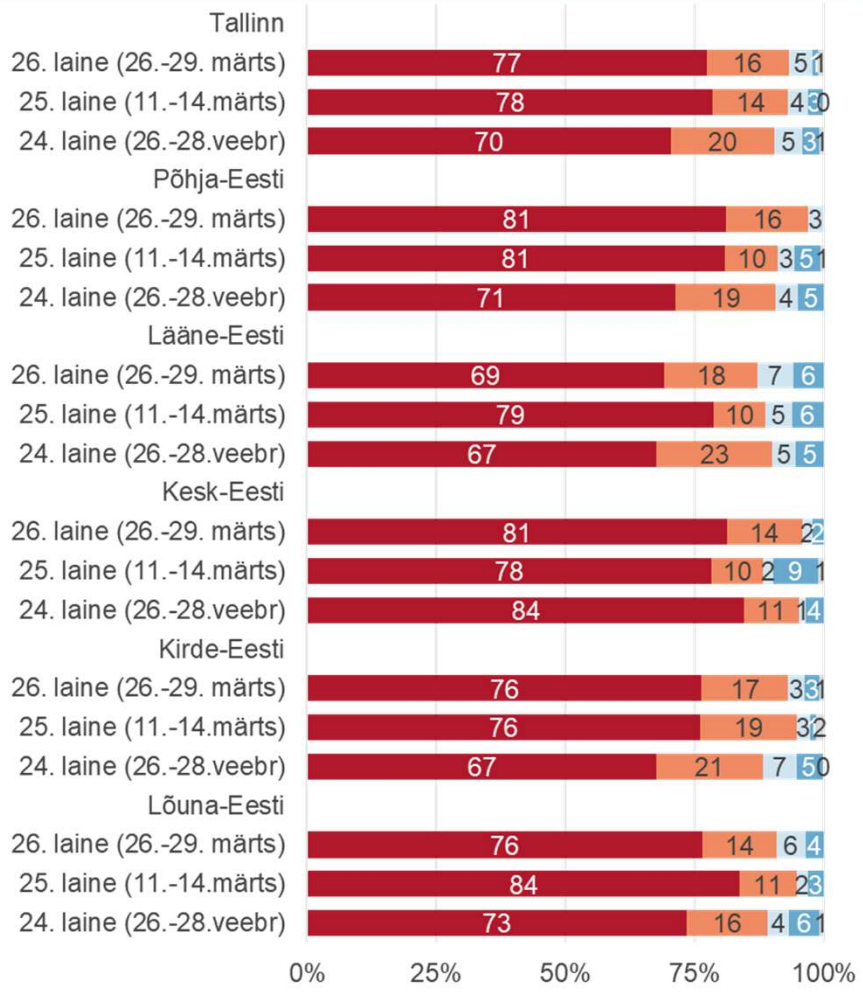

Suuniste järgimine COVID-19 leviku tõkestamiseks, taustrühmade võrdlus

Kõik vastajad, n=1253 (varasemates lainetes 1252 vastajat)

Praeguste tulemuste regionaalne võrdlus kahe varasema lainega

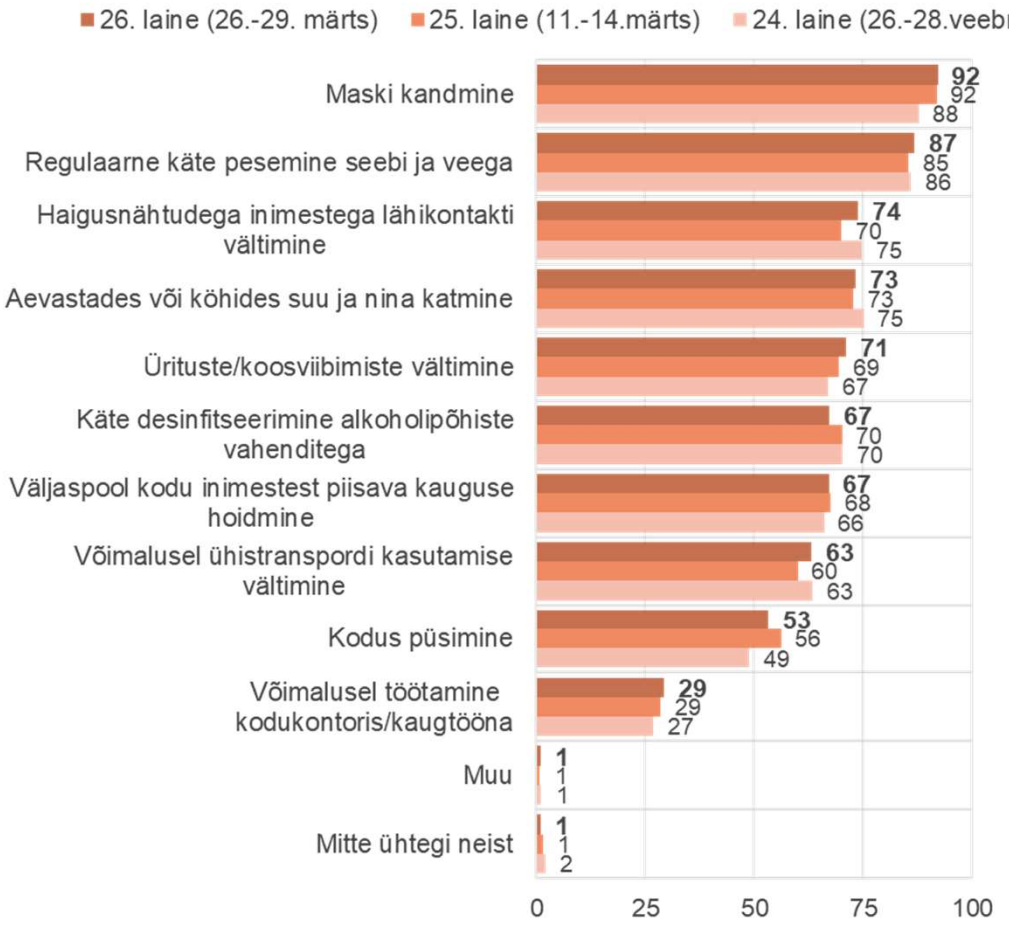

TURU-UURINGUTE AS

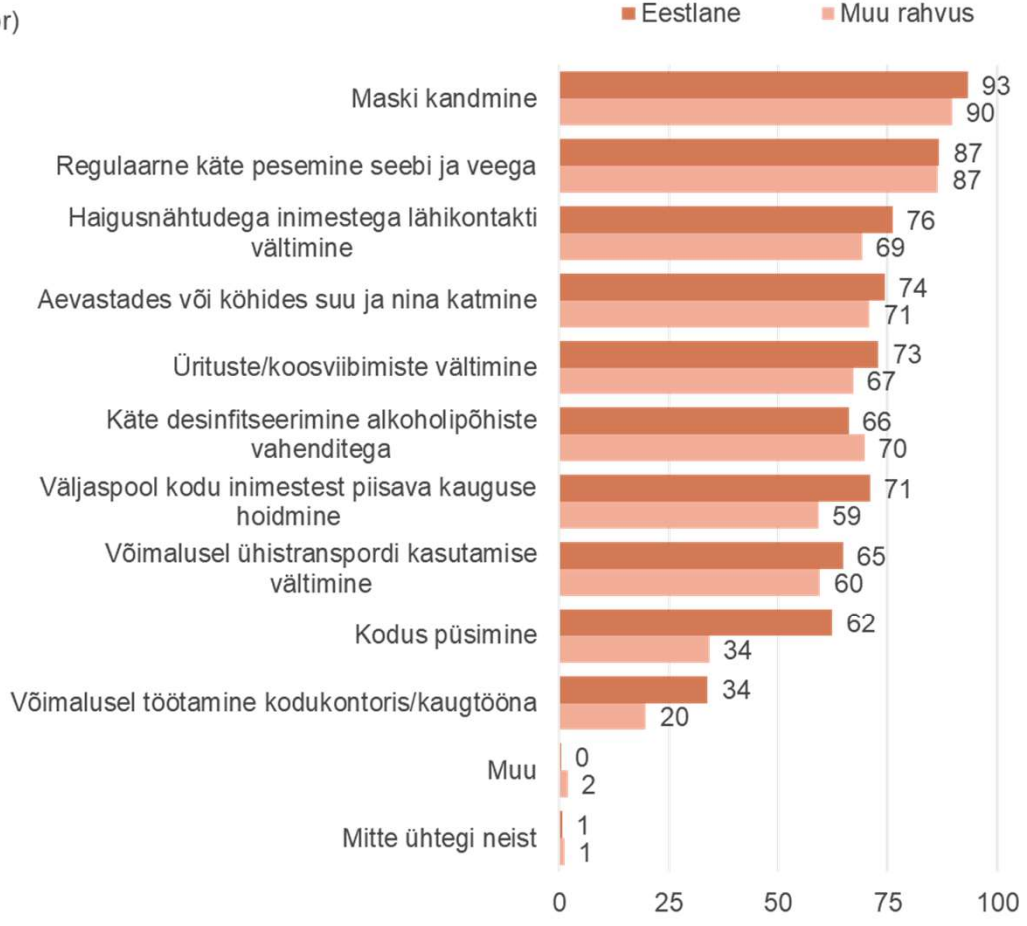
Tegevused koroonaviiruse vältimiseks

Kõik vastajad, n=1253 (varasemates lainetes 1252 vastajat), %

Mida Te ise praegusel ajal teete, et vältida koroonaviirusesse nakatumist?
Ajaline võrdlus

Rahvuseline võrdlus

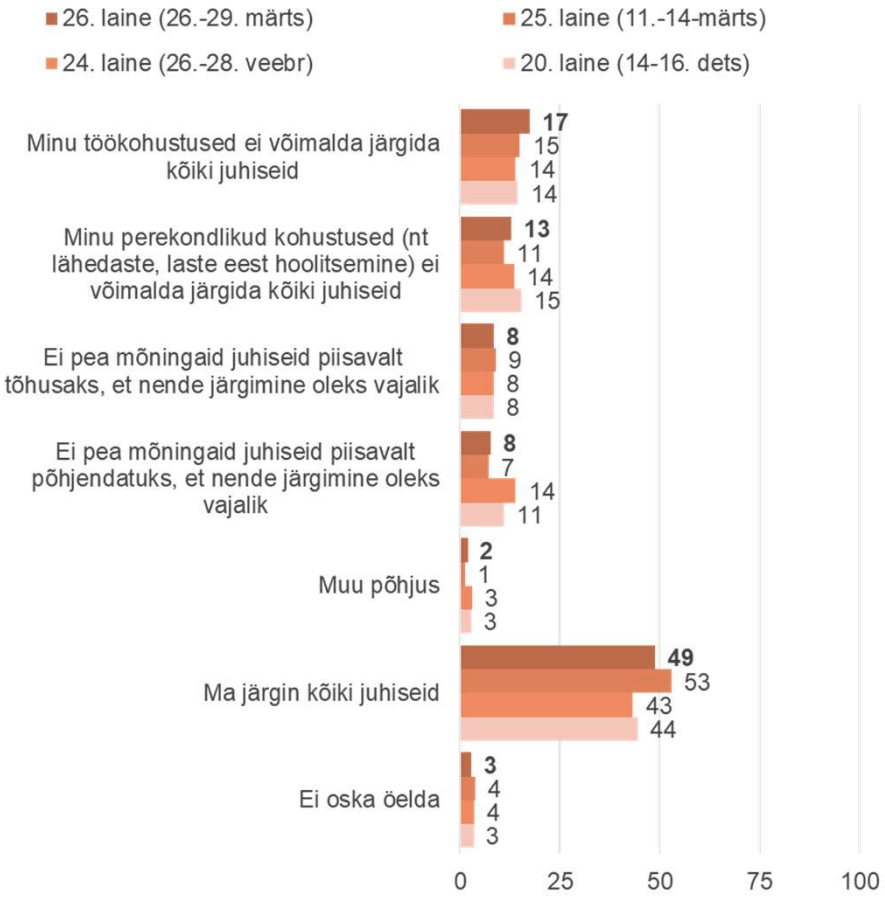

TURU-UURINGUTE AS

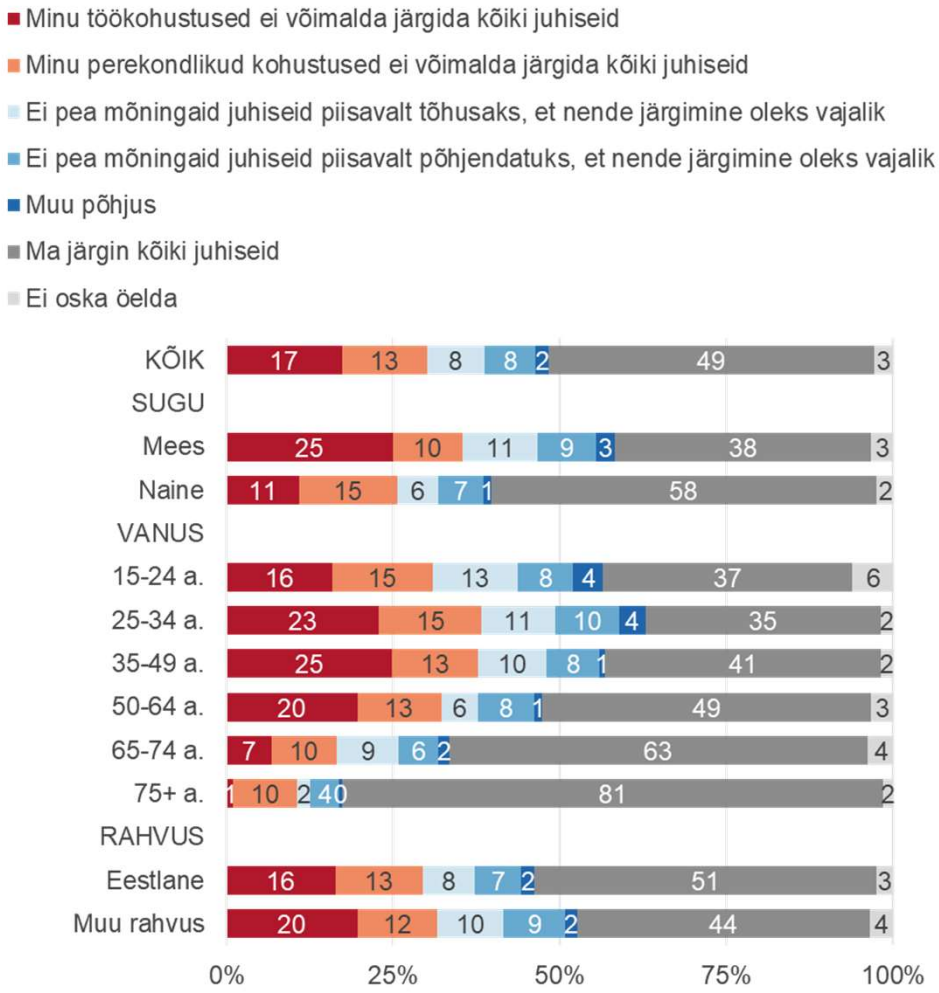
Peamine põhjus, miks ei järgita juhiseid

Kõik vastajad, n=1253 (varasemates lainetes 1252-1255 vastajat) %

Kui juhtub, et te vahel mõnda juhist koroonaviiruse pidurdamiseks ei järgi, siis mis on selle peamine põhjus? Ajaline võrdlus

Taustrühmade võrdlus, 26. laine

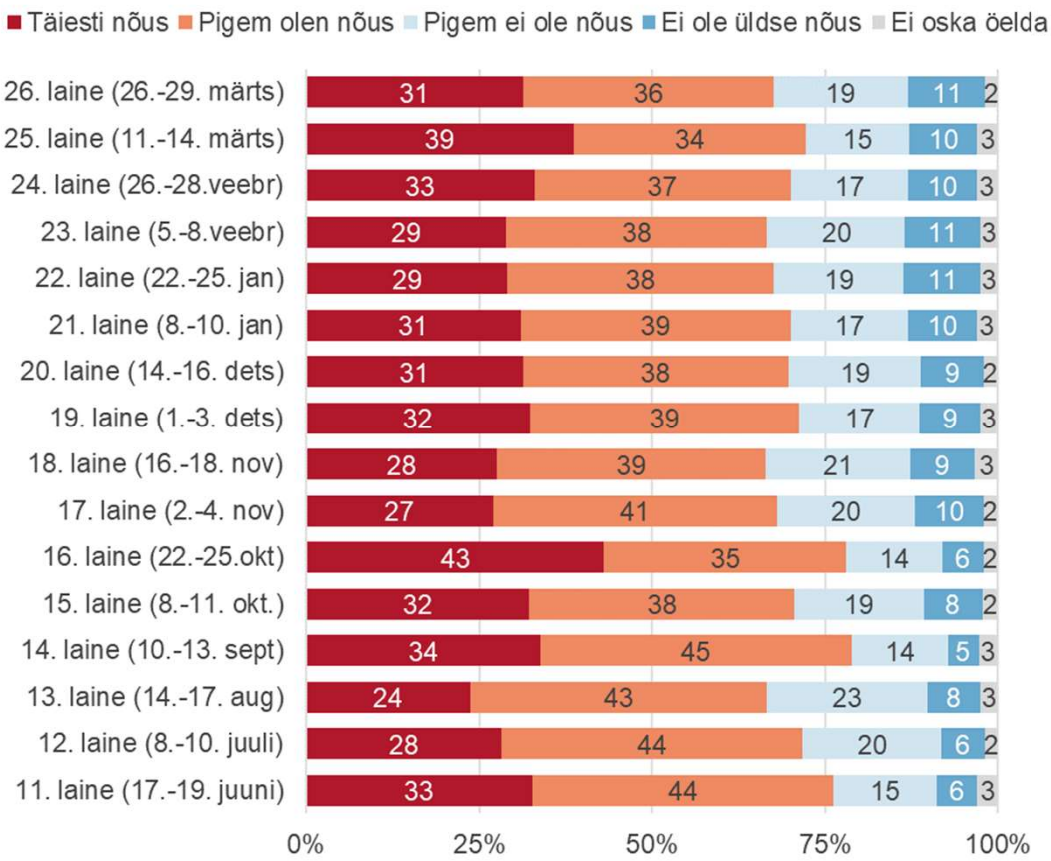

TURU-UURINGUTE AS

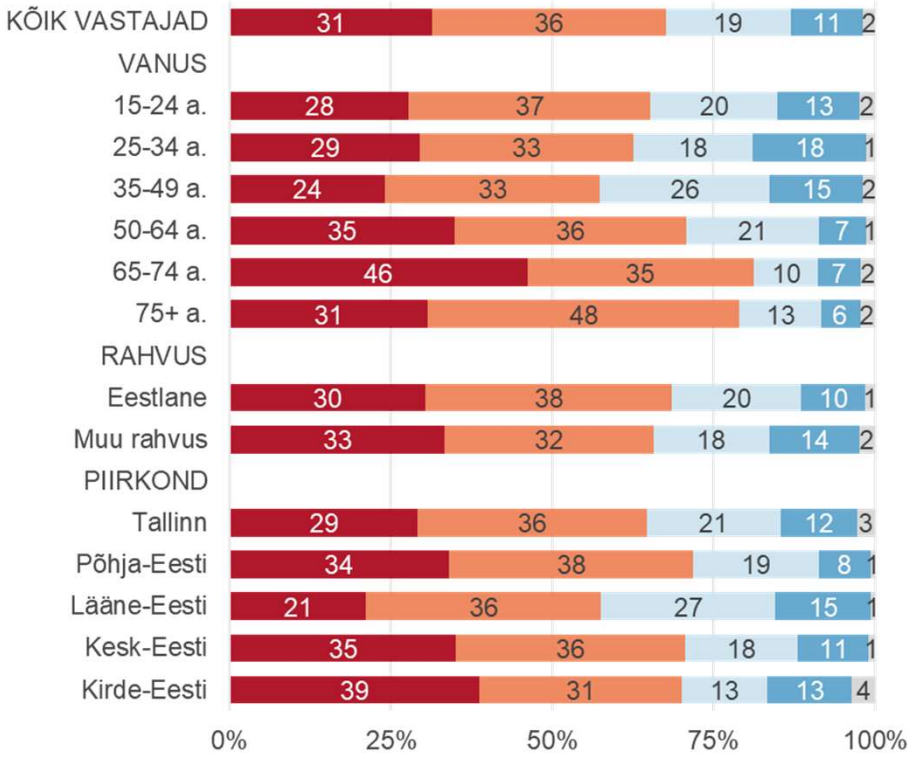
Mure koroonaviirusesse nakatumise ees

Kõik vastajad, n=1253 (varasemates lainetes 1252-1266 vastajat)

Arvestades koroonaviirusega seotud olukorda Eestis, kuivõrd olete nõus järgmise väitega:
Tunnen muret, et keegi võib eneselegi teadmata nakatada mind koroonaviirusega.
Ajaline võrdlus

Taustrühmade võrdlus, 26. laine

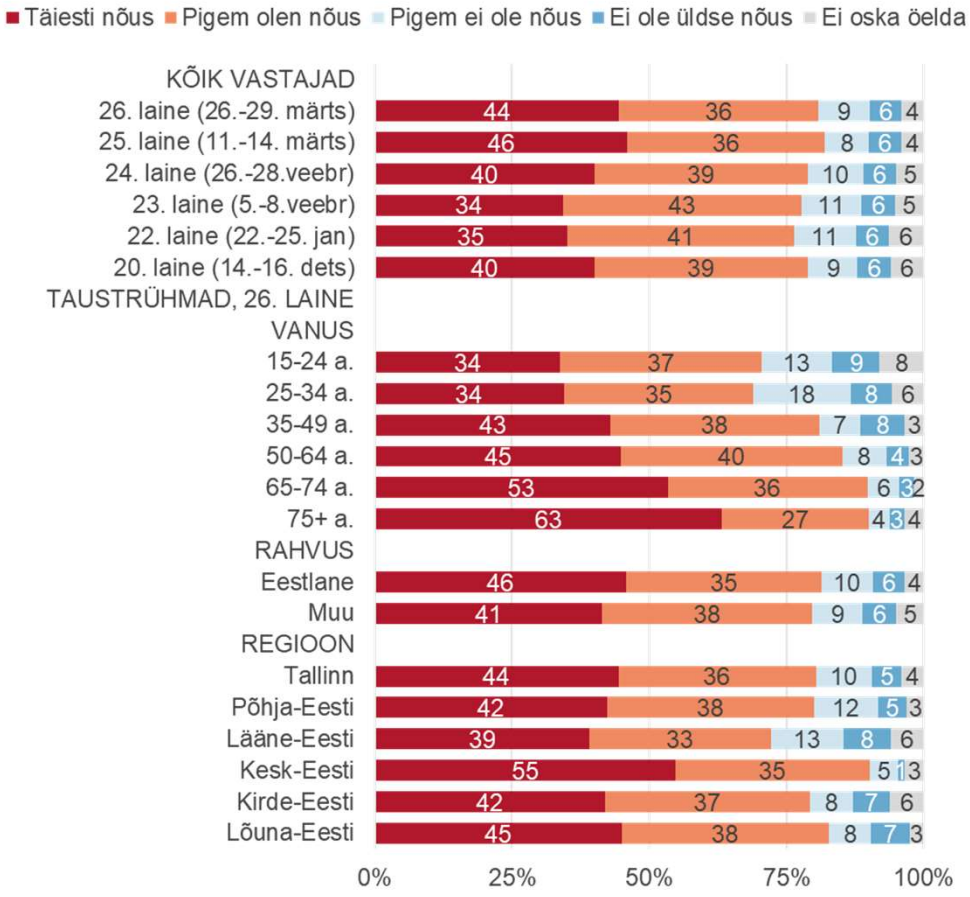

TURU-UURINGUTE AS

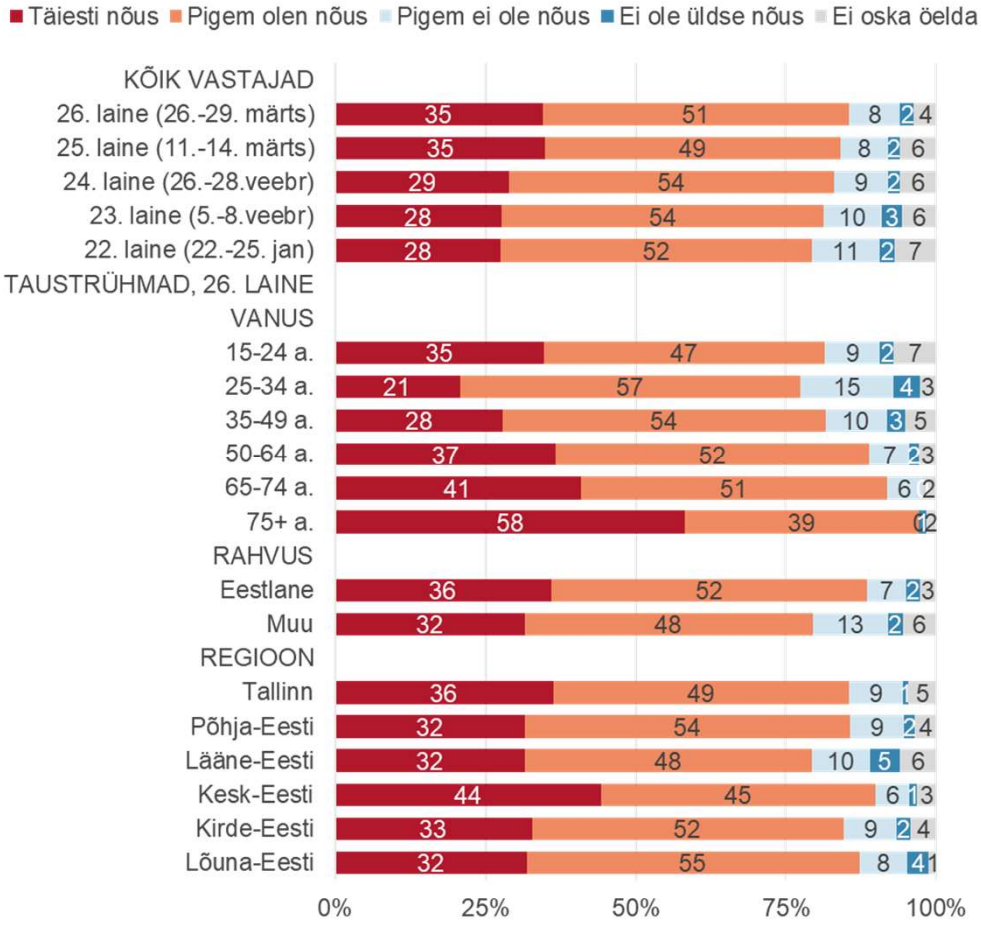
Enda rolli teadvustamine viiruse piiramisel

Kõik vastajad n=1253 (varasemates lainetes 1252-1255 vastajat)

Kuivõrd Te nõustute väitega: Sellest, kuidas ma järgin ametlikke juhiseid koroonaviiruse leviku piiramiseks sõltub, kui hästi see kogu Eestis õnnestub.

Minu sõbrad ja lähedased peavad oluliseks järgida ametlikke juhiseid koroonaviiruse leviku piiramiseks

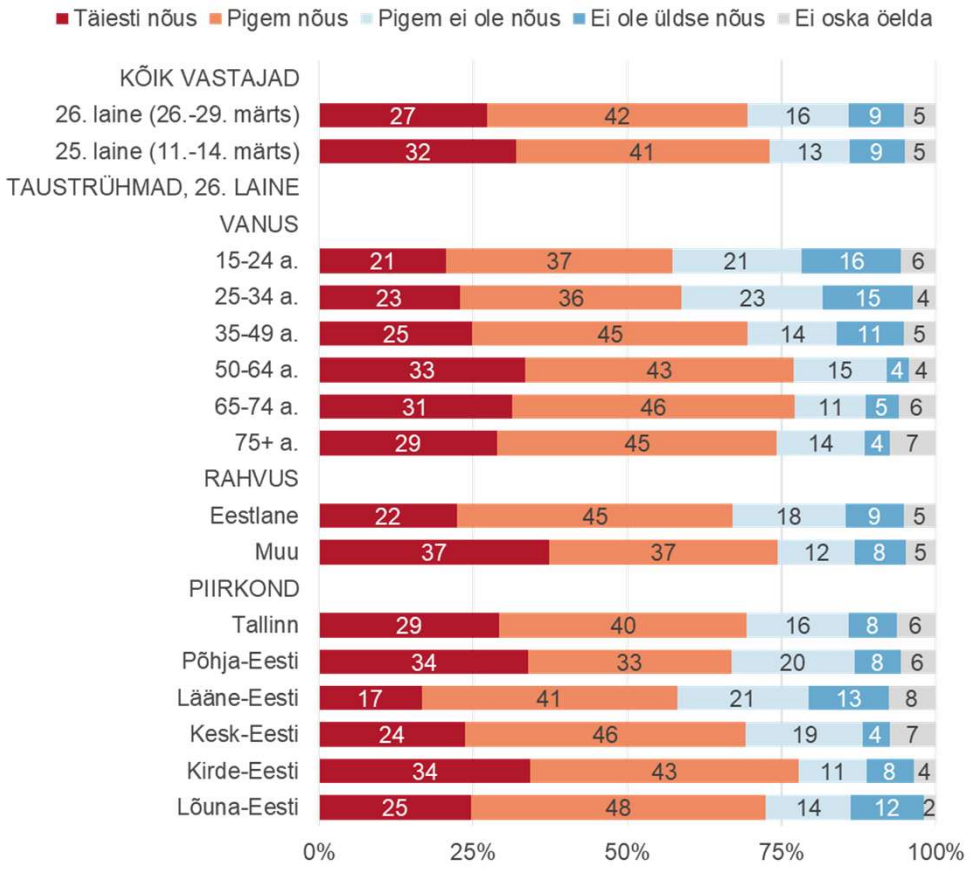

TURU-UURINGUTE AS

Valmidus teha märkus piirangute eirajale

Kõik vastajad n=1253 (25. laines 1252 vastajat)

Kuivõrd Te nõustute väitega: Kui näen, et keegi minu läheduses ei täida koroonaviiruse ohutusreegleid - olen valmis tegema talle märkuse selle kohta.

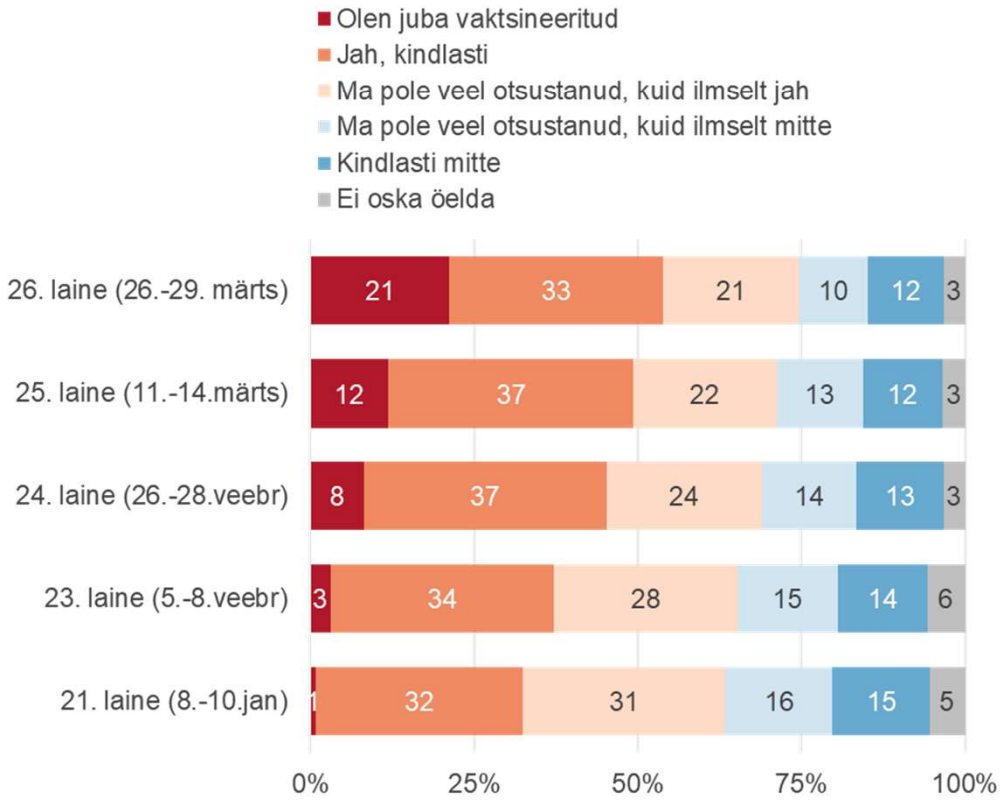

TURU-UURINGUTE AS

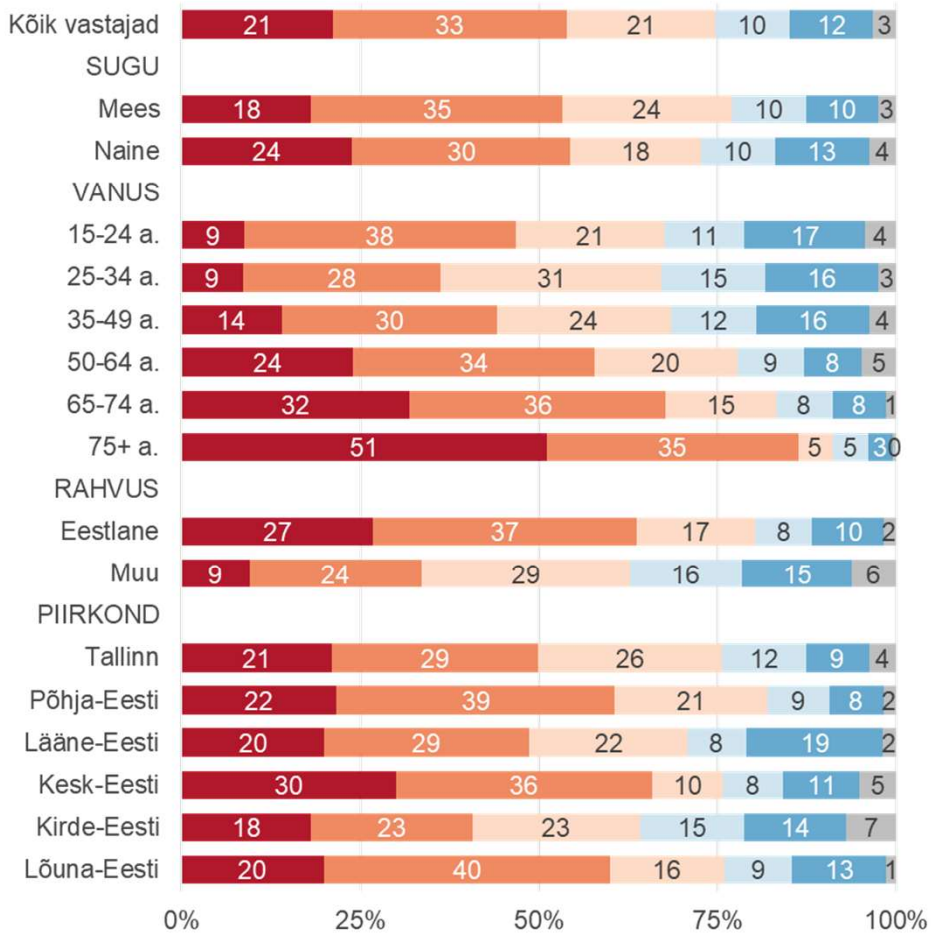
Valmidus vaktsineerimiseks

Kõik vastajad n=1253 (varasemates lainetes 1252-1253 vastajat)

Kas plaanite end vaktsineerida COVID-19 haiguse vastu, kui seda teile tasuta võimaldatakse? Ajaline võrdlus

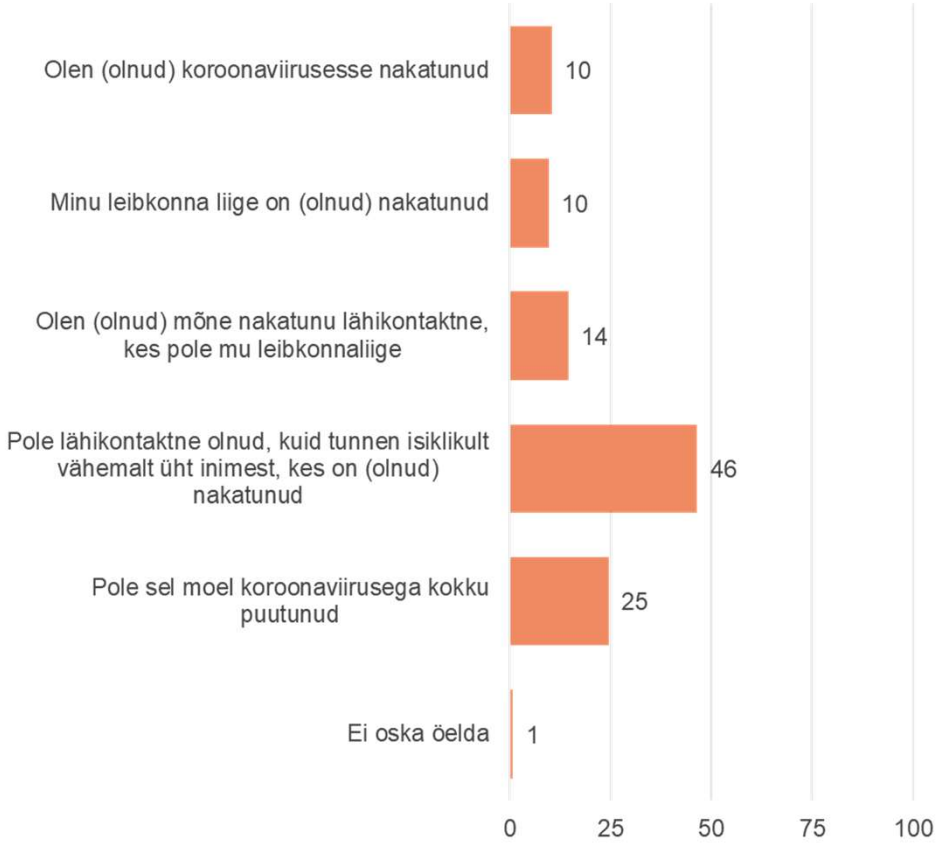
Taustrühmade võrdlus, 26. laine

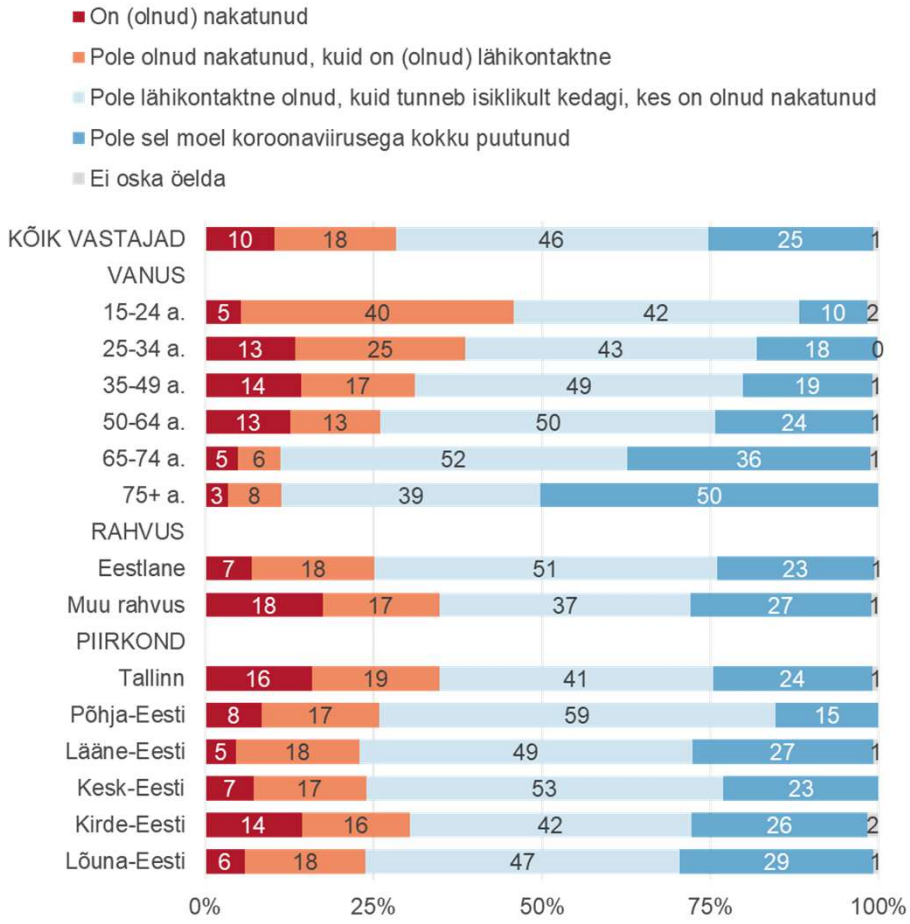
Kokkupuude koroonaviirusega

Kõik vastajad n=1253, %

Mil moel olete Te koroonaviirusega kokku puutunud? (Mitu vastust)

Taustrühmade võrdlus
(Vastajad grupeeriti lähtuvalt kõige lähedasemast kokkupuutest koroonaviirusega: kõige lähedasem kokkupuude – on olnud nakatunud; lähedusastmelt järgmine – on olnud lähikontaktne jne.)

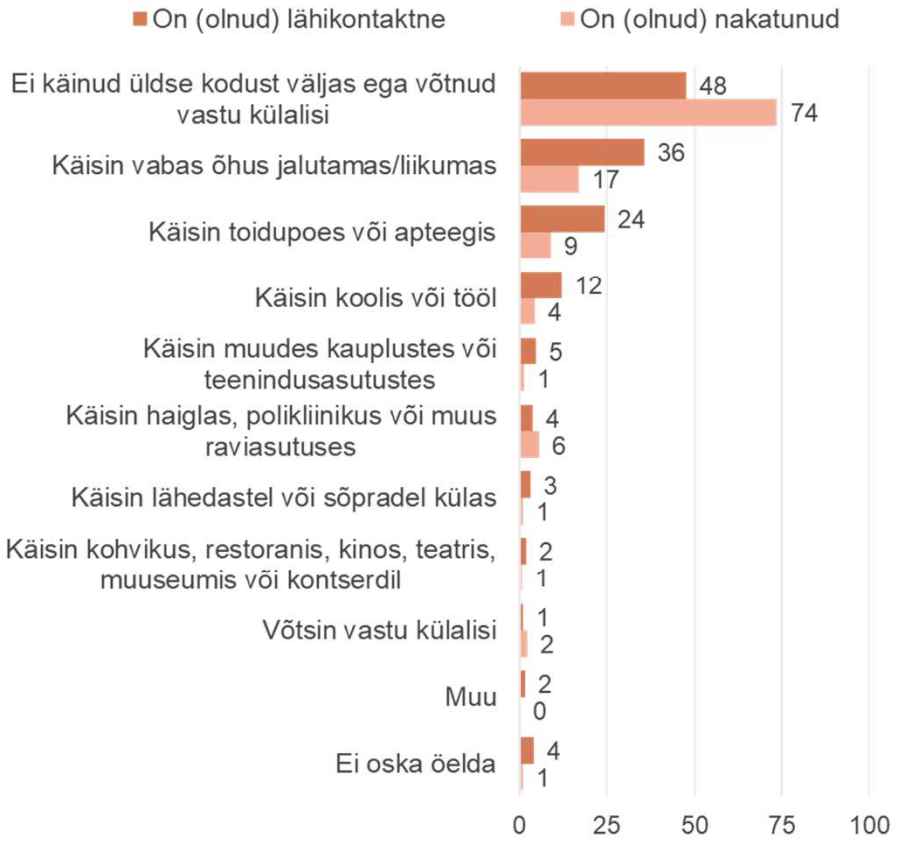

TURU-UURINGUTE AS

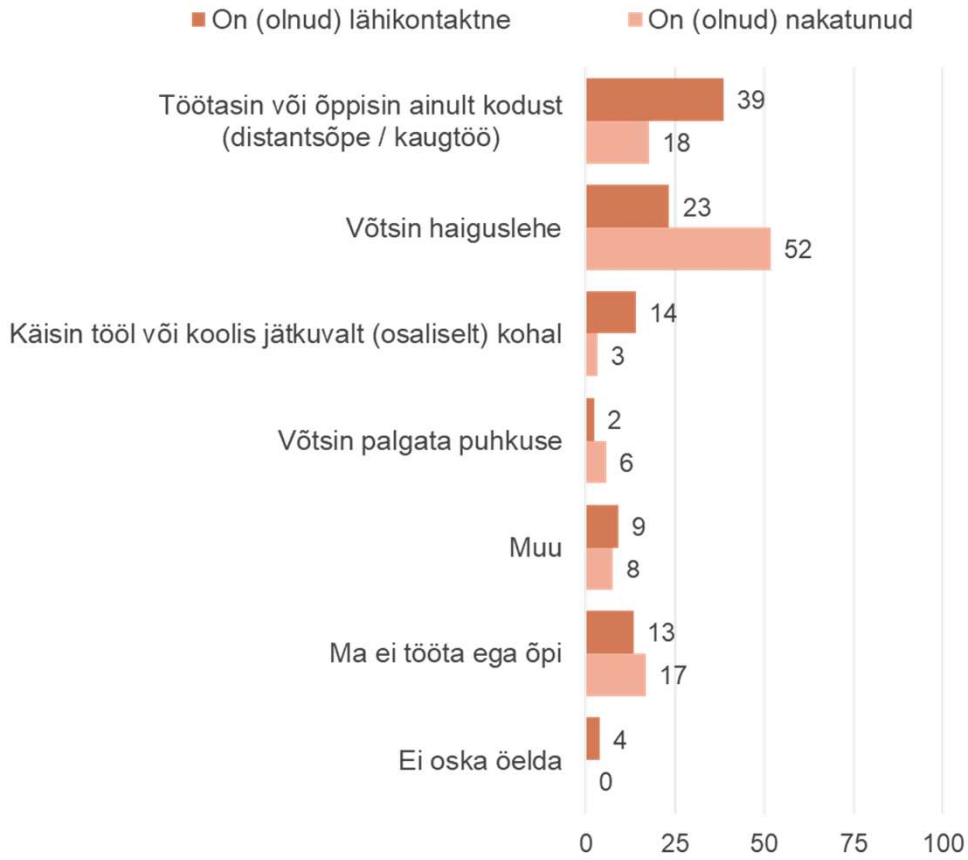
Käitumine lähikontaktsena/nakatununa

Vastajad, kes on olnud mõne nakatunu lähikontaktsed (n=271) või nakatunud (n=143)

Milline oli Teie elukorraldus peale seda, kui saite teada et olete olnud koroonaviirusesse nakatunud inimesega lähikontaktne / et olete nakatunud koroonaviirusesse?

Milline oli Teie töö või õpingute korraldus peale seda, kui saite teada, et olete olnud lähikontaktne / et olete koroonaviirusesse nakatunud?

TURU-UURINGUTE AS

Vaimne tervis

Kõik vastajad, n=1253, %

Vaimse tervise kaardistamiseks esitati vastajaile loetelu 18 probleemi / vaevusega, ning paluti hinnata, kuivõrd on need probleemid teda viimase 4 nädala jooksul häirinud.

Väited mõõtsid kolme erinevat psühholoogilist probleemi (valdkonda):

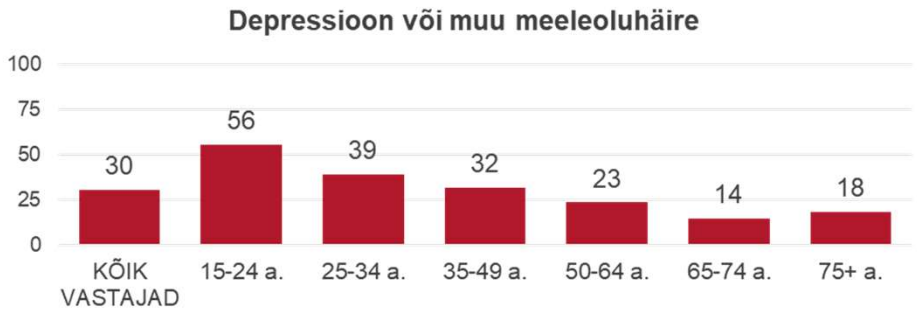
1) Depressioon või muu meeleoluhäire
(Indikaatorid: kurvameelsus; huvi kadumine; alaväärsustunne; enesesüüdistused; korduvad surma- või enesetapu mõtted; üksildustunne; lootusetus tuleviku suhtes; võimetus rõõmu tunda);

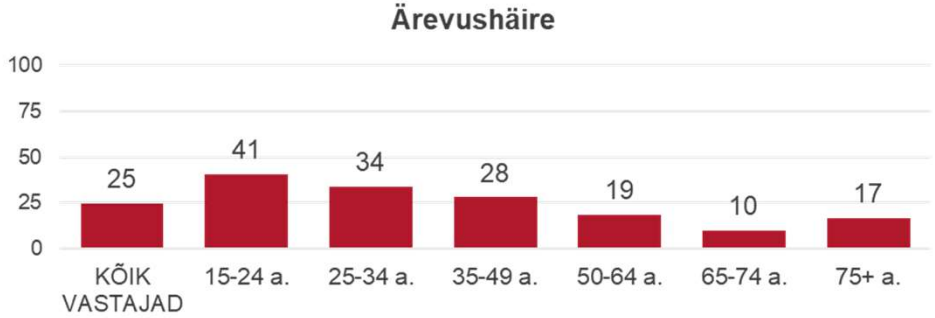
2) Ärevushäire
(Indikaatorid: kiire ärritumine või vihastamine; ärevuse- või hirmutunne; pingetunne või võimetus lõdvestuda; liigne muretsemine paljude asjade pärast; rahutus või kärsitus, nii et ei suuda paigal püsida; kergesti ehmumine);

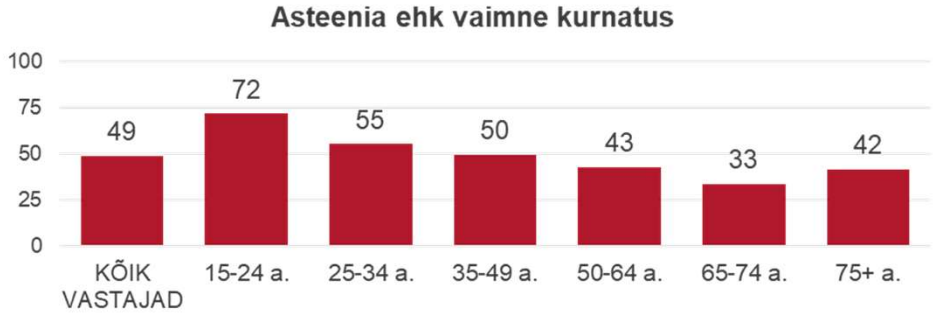
3) Asteenia ehk vaimne kurnatus
(Indikaatorid: loidus- või väsimustunne; vähenenud tähelepanu- või keskendumisvõime; puhkamine ei taasta jõudu; kiire väsimine).

Lähtuvalt väidetele antud hinnangutest arvutati iga vastaja puhul välja valdkondlik skoor, millest lähtuvalt määratleti, kas vastajal on soodumus antud probleemi (depressioon, ärevushäire või asteenia) esinemiseks või mitte.

Vastajate osakaal (%), kel esinevad antud vaimse probleemi sümptomid:

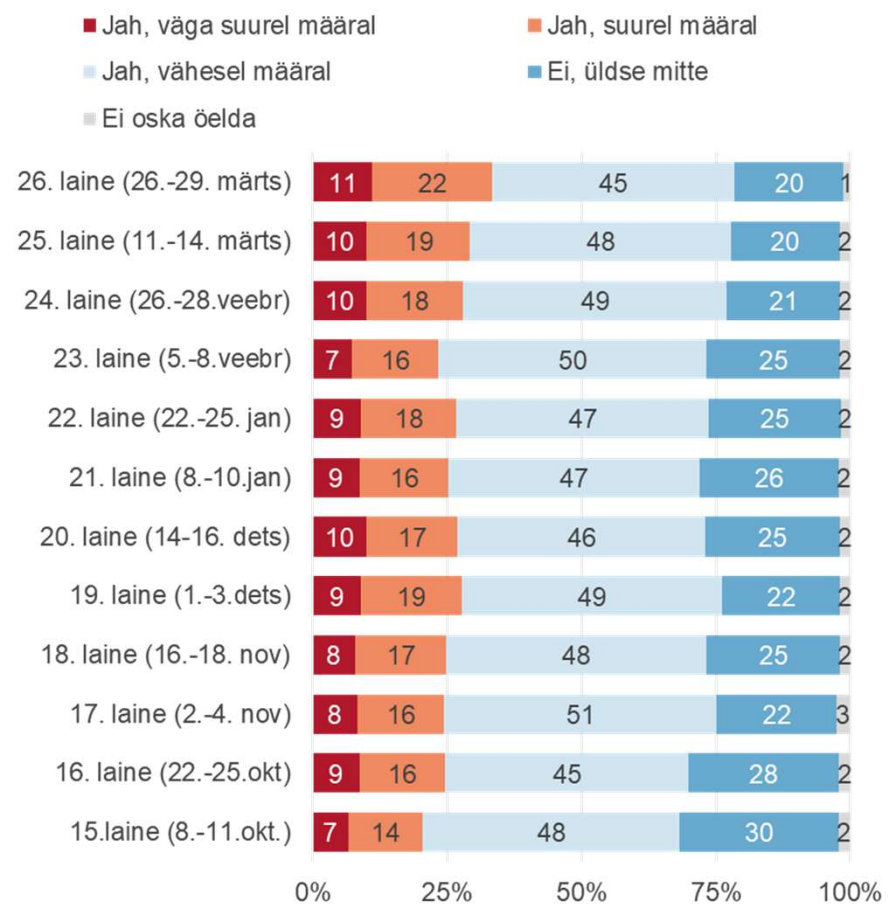

TURU-UURINGUTE AS

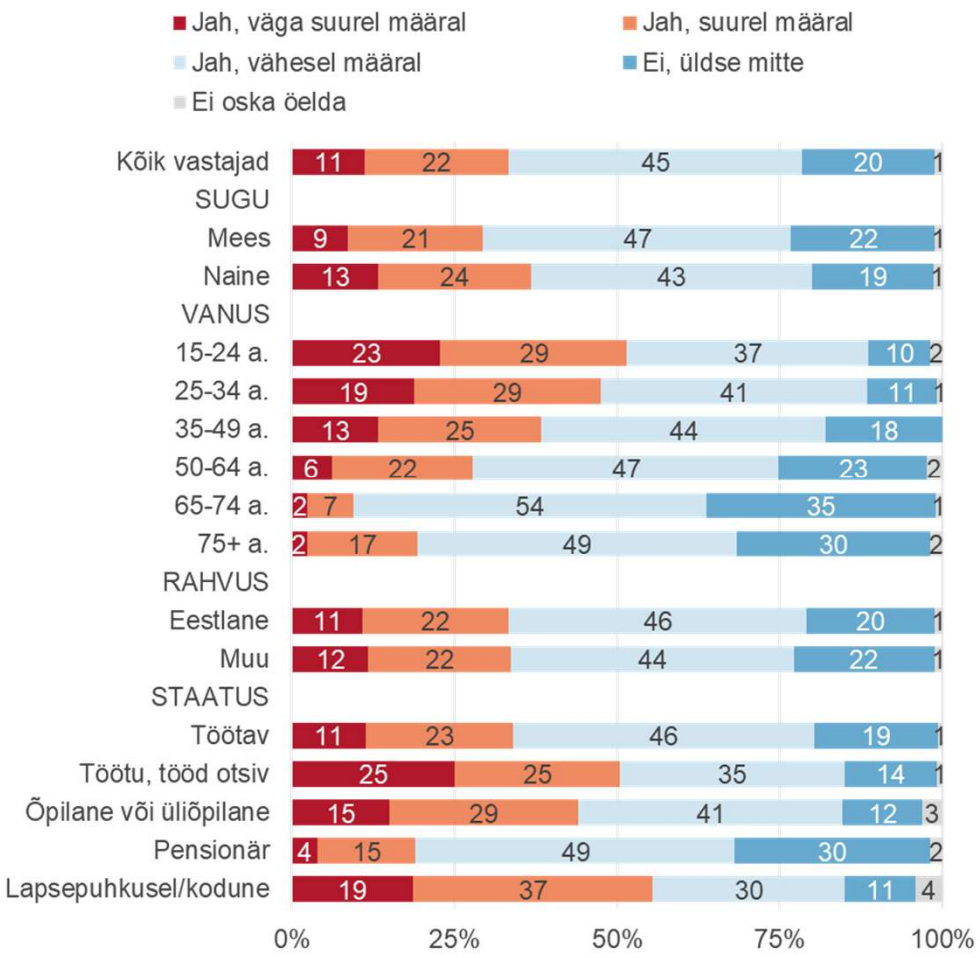
Stressi tundmine, ajaline võrdlus

Kõik vastajad, n=1253 (varasemates lainetes 1252-1255 vastajat)

Kas Te olete viimase 30 päeva jooksul olnud stressis või pinge all?
Ajaline võrdlus

Taustrühmade võrdlus, 26. laine

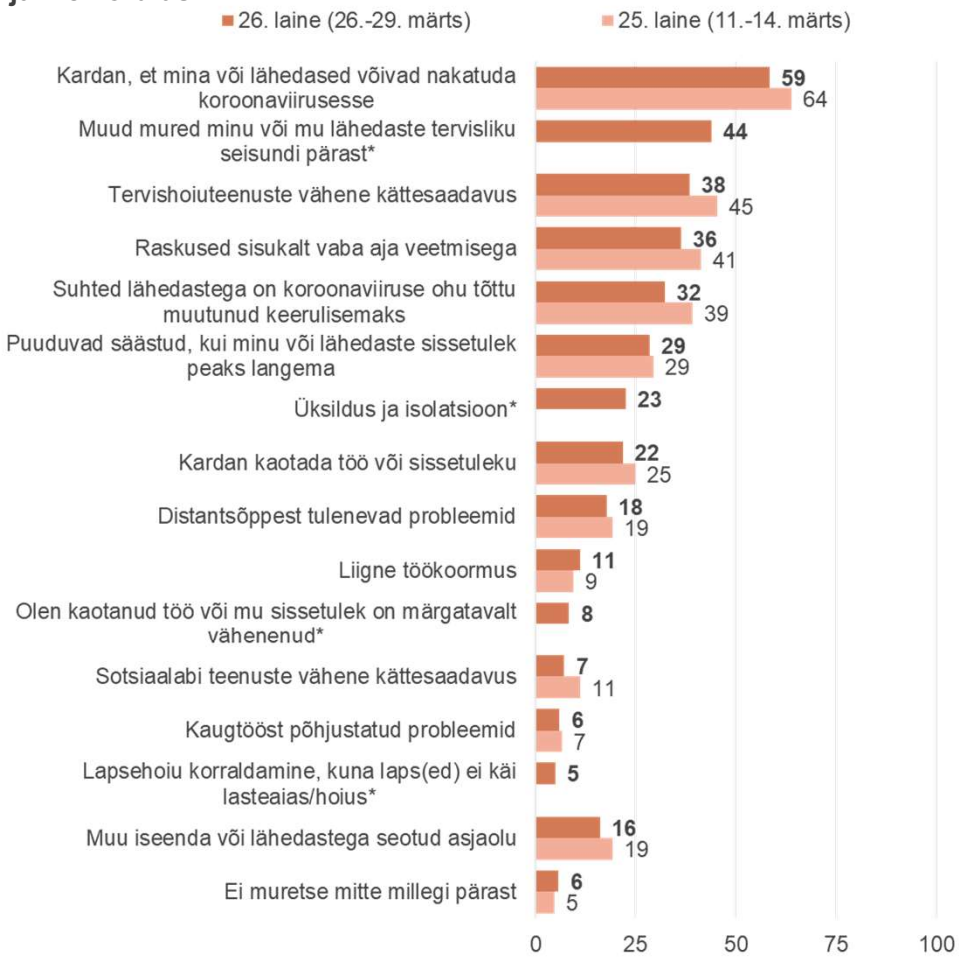

Stressi põhjused

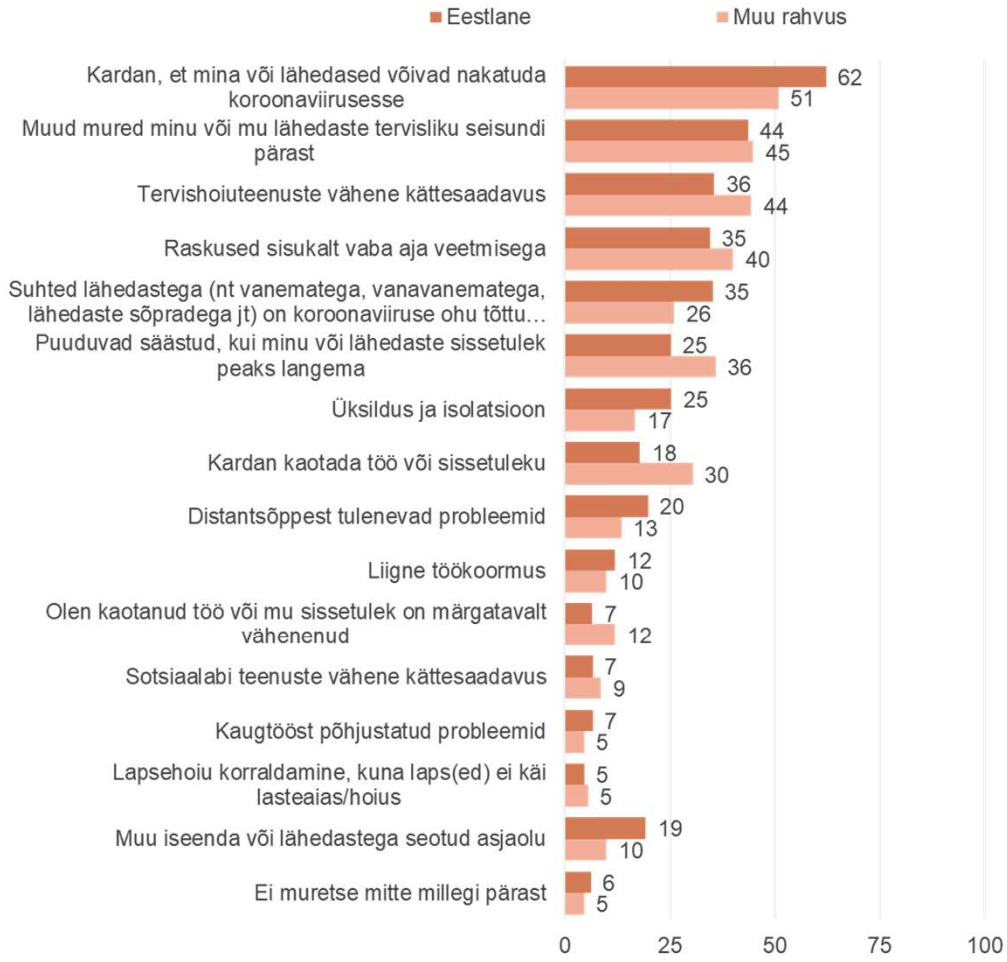
Kõik vastajad, n=1253 (25. laines 1252 vastajat), %

Palun valige viis peamist põhjust, mis panevad teid koroonaviiruse ohu tõttu praegu enda või lähedaste pärast stressi või muret tundma?

Ajaline võrdlus

Rahvuseline võrdlus

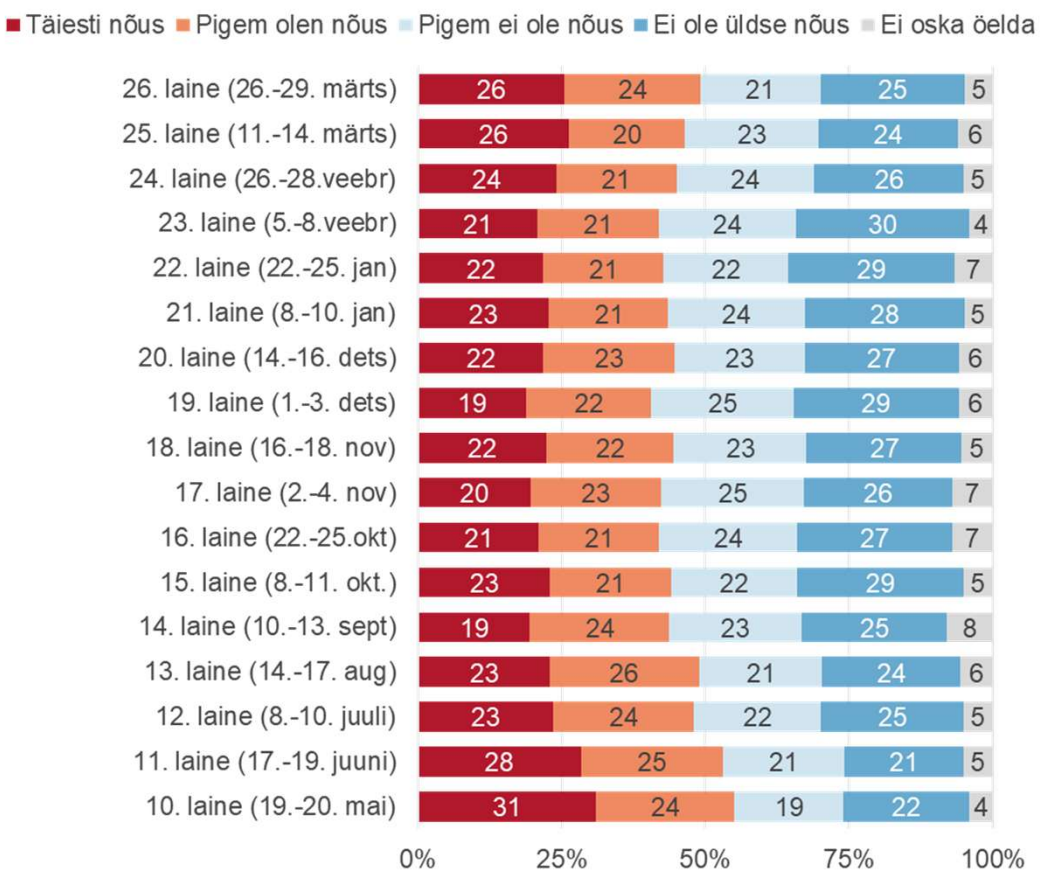
* Antud vastusevariant lisati ankeeti esmakordselt 26. laines

TURU-UURINGUTE AS

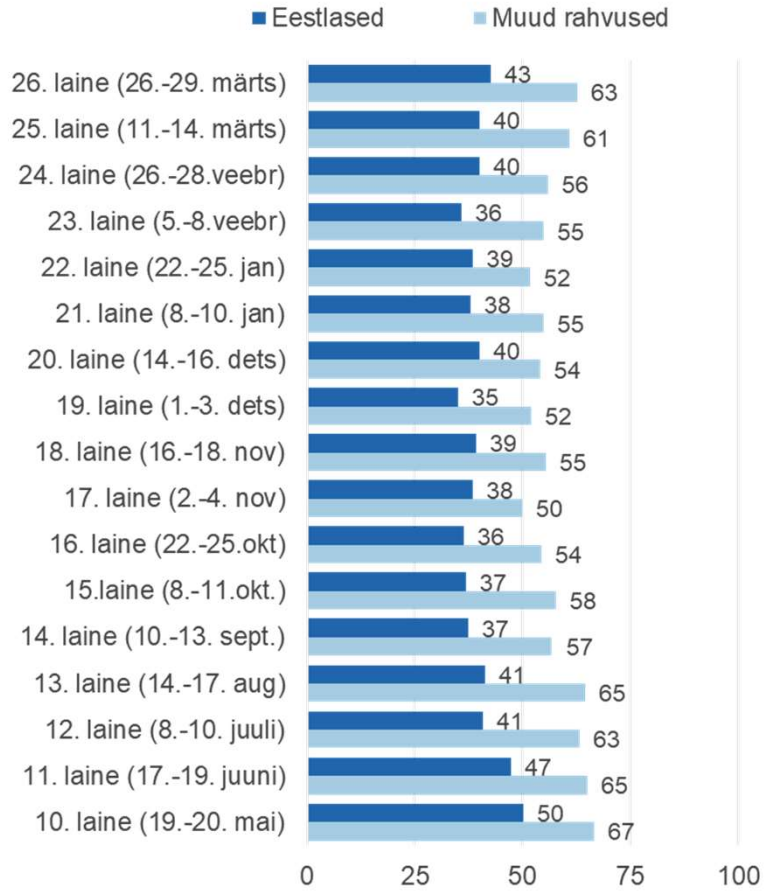
Koroonaviiruse mõju sissetulekutele

Kõik vastajad n=1253 (varasemates lainetes 1252-2035 vastajat), %

Kuivõrd olete nõus järgmise väitega?
Koroonaviirusega seotud olukord on vähendanud minu ja/või minu perekonna sissetulekut. Ajaline võrdlus

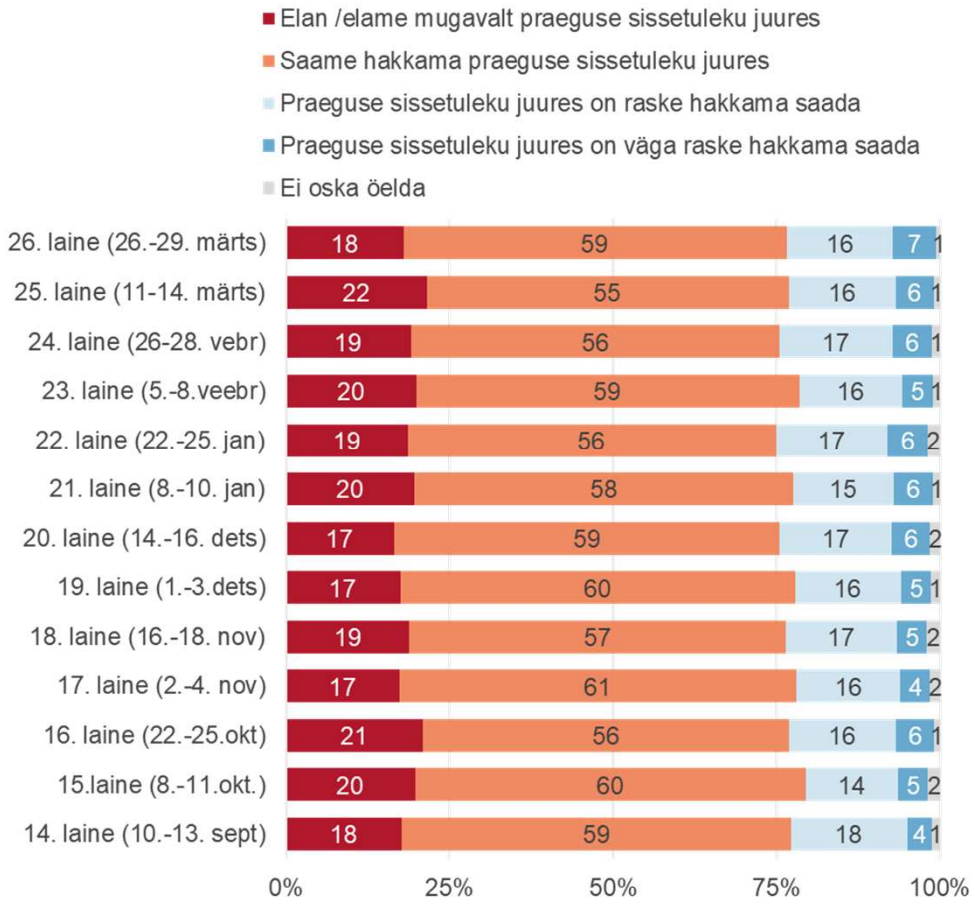
Hinnangu „täiesti nõus“ ja „pigem nõus“ andnute osakaal (%) rahvusrühmades

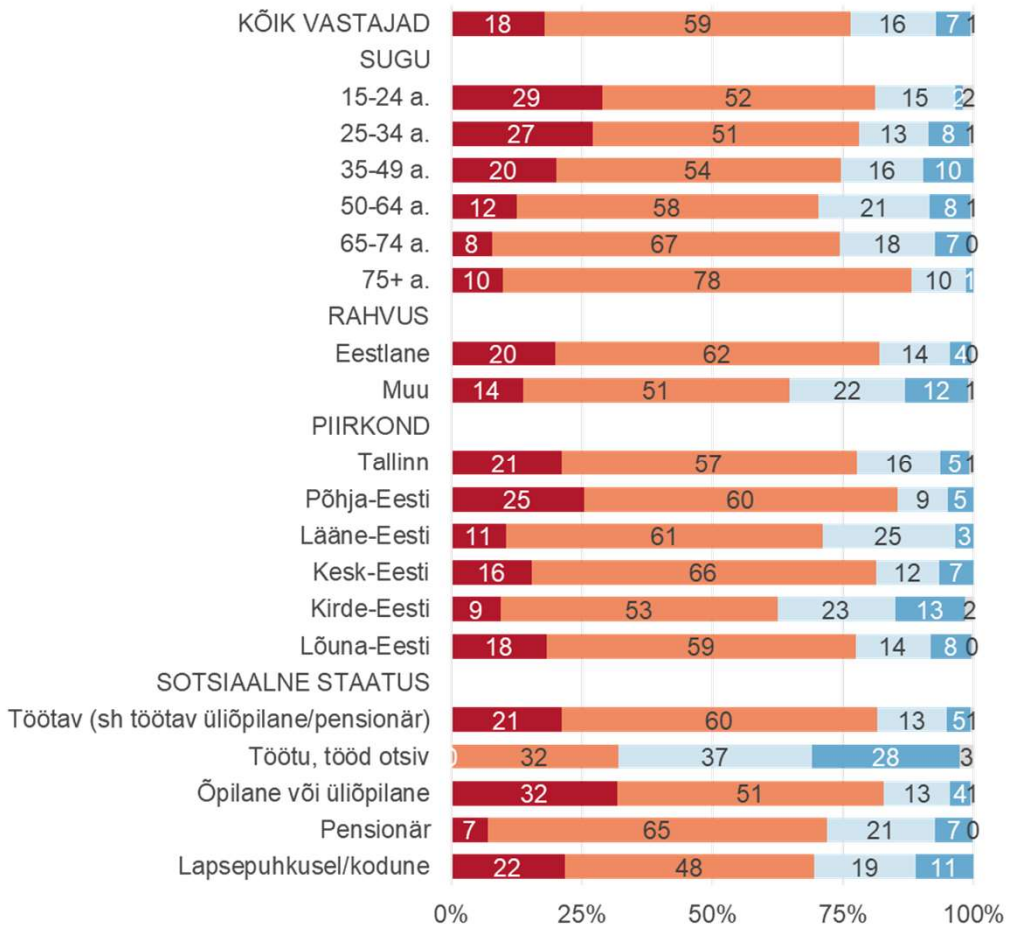
Majanduslik toimetulek

Kõik vastajad, n=1253 (varasemates lainetes 1252-1255 vastajat)

Milline järgnevatest kirjeldustest vastab Teie arvates kõige paremini Teie leibkonna praegusele sissetulekute tasemele?
Ajaline võrdlus

Taustrühmade võrdlus, 26. laine

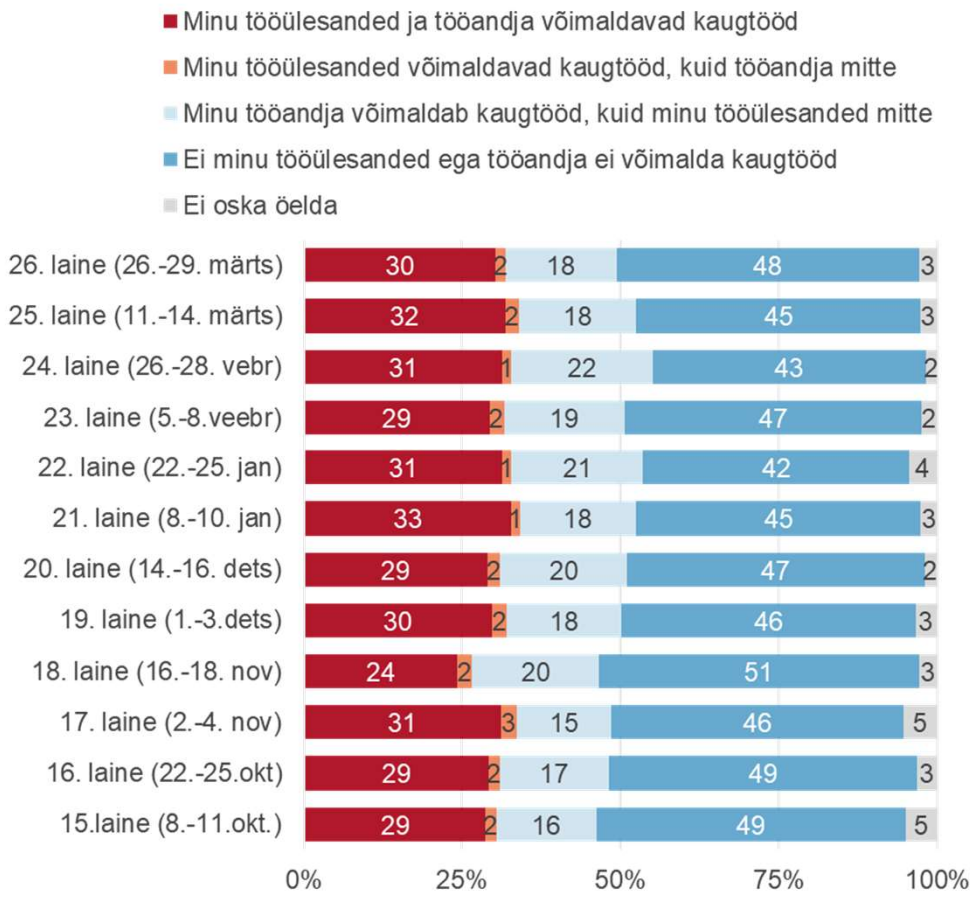

TURU-UURINGUTE AS

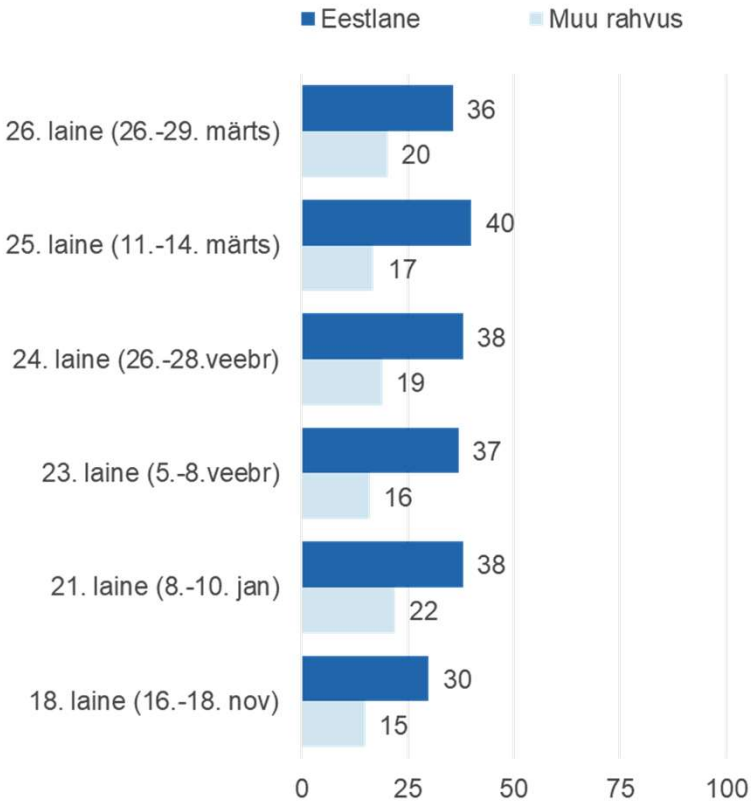
Kaugtöö

Töötavad vastajad, n=786 (varasemates lainetes 766-812 vastajat), %

Kas Teie tööülesanded ja tööandja võimaldavad Teil vajadusel (nt koroonaviiruse ohu tõttu) teha kaugtööd?
Ajaline võrdlus

Vastajate osakaal (%), kelle tööülesanded ja tööandja võimaldavad kaugtööd rahvusrühmades

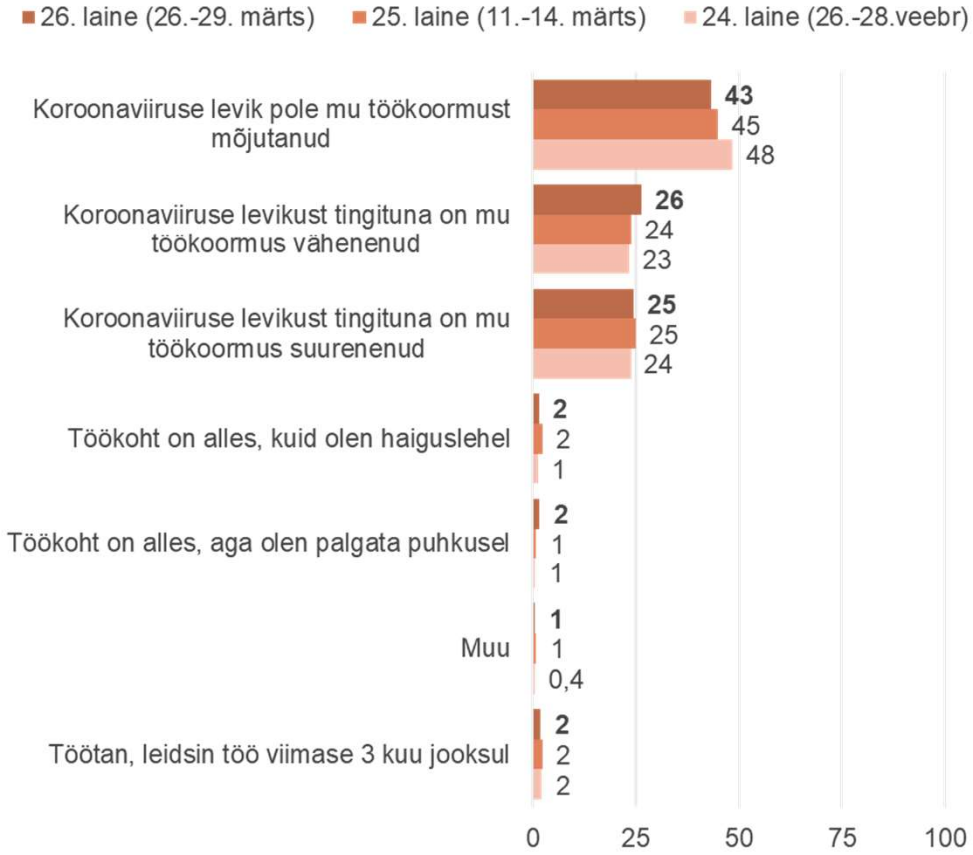

TURU-UURINGUTE AS

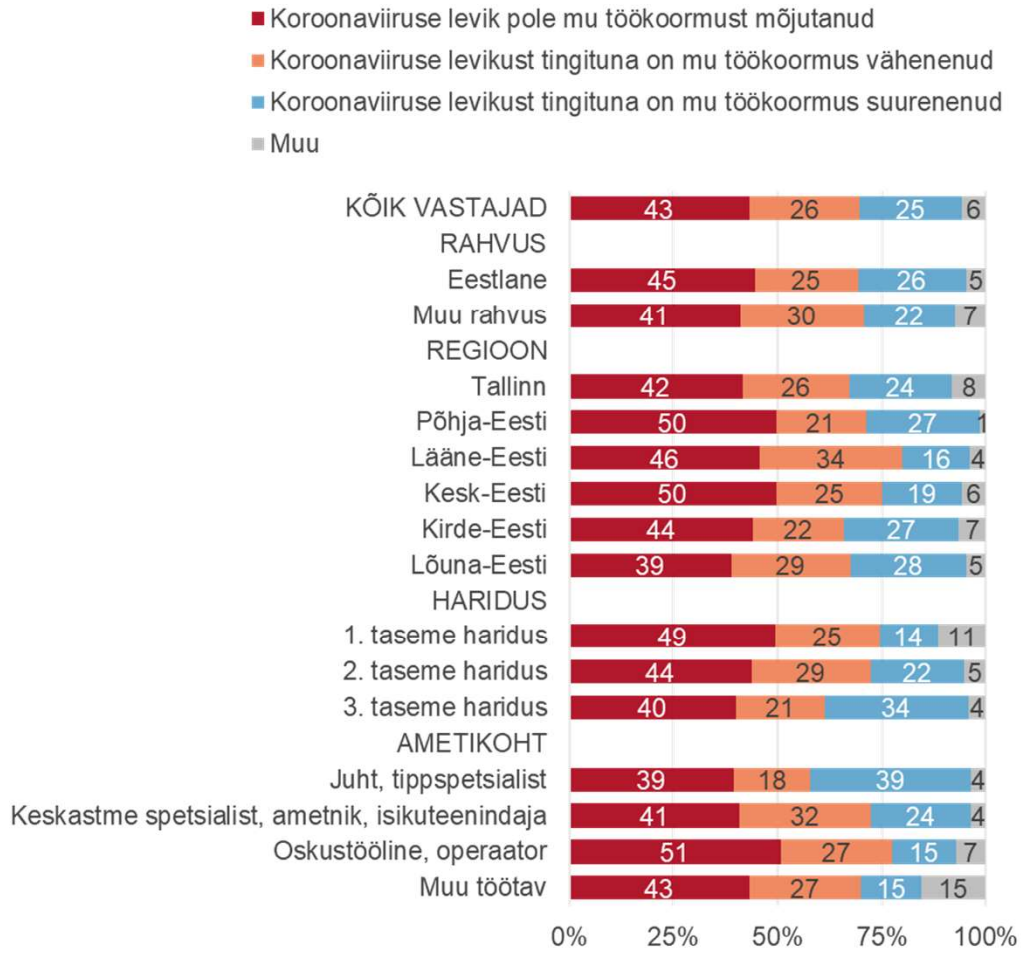
Muutused töötamises viimase 3 kuu jooksul

Töötavad vastajad, n=786 (varasemates lainetes 795-812 vastajat), %

Kas koroonaviiruse levik on viimase 3 kuu jooksul Teie töökoormust mõjutanud?
Kui jah, siis kuidas?
Ajaline võrdlus

Taustrühmade võrdlus, 26. laine

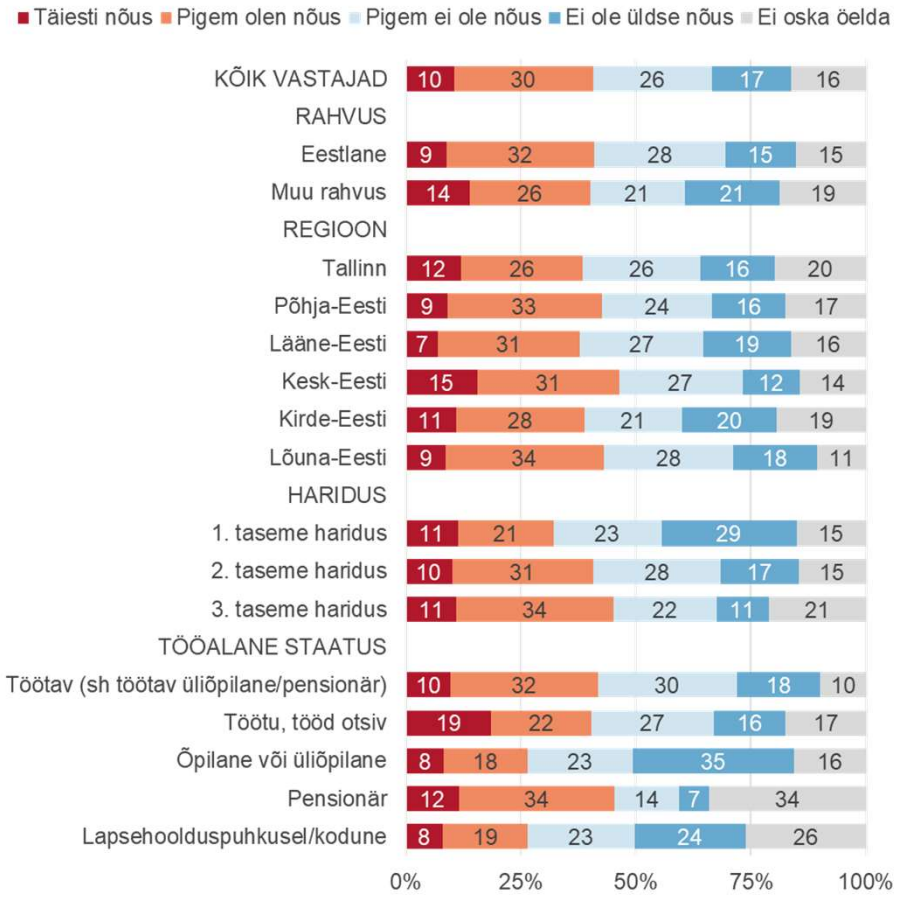

TURU-UURINGUTE AS

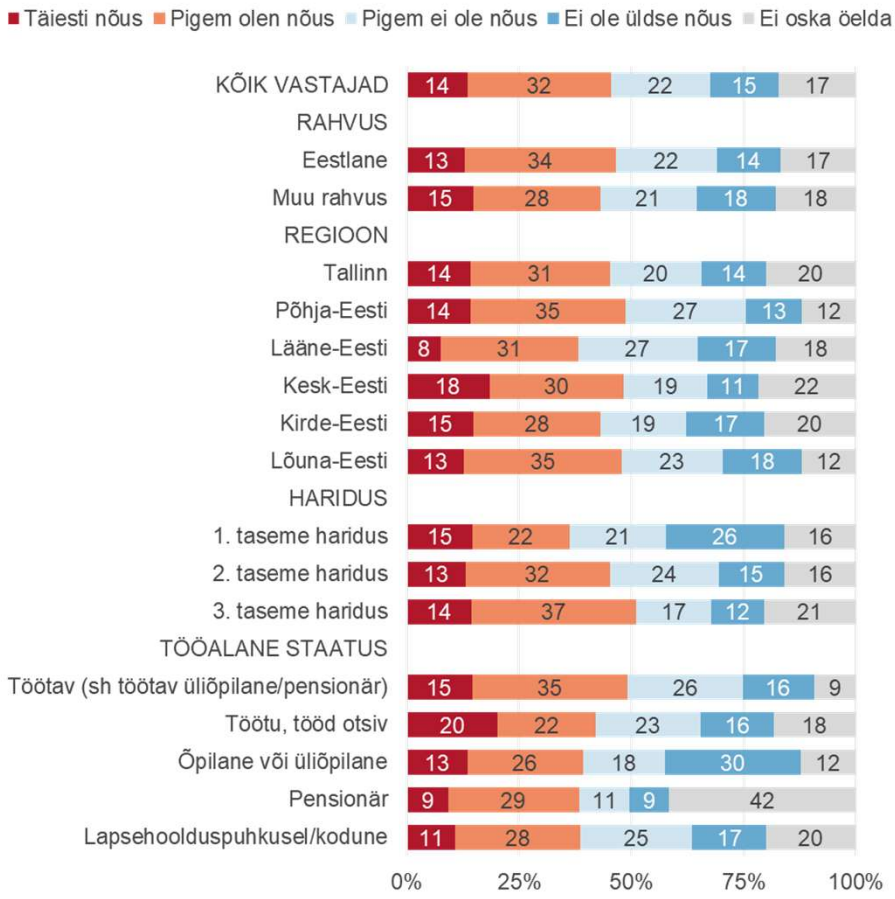
Toetusmeetmed tööandjatele ja töötajatele

Kõik vastajad, n=1253

Olen kursis, milliseid toetusi riik pakub tööandjatele ja töötajatele kriisiga toimetulekuks

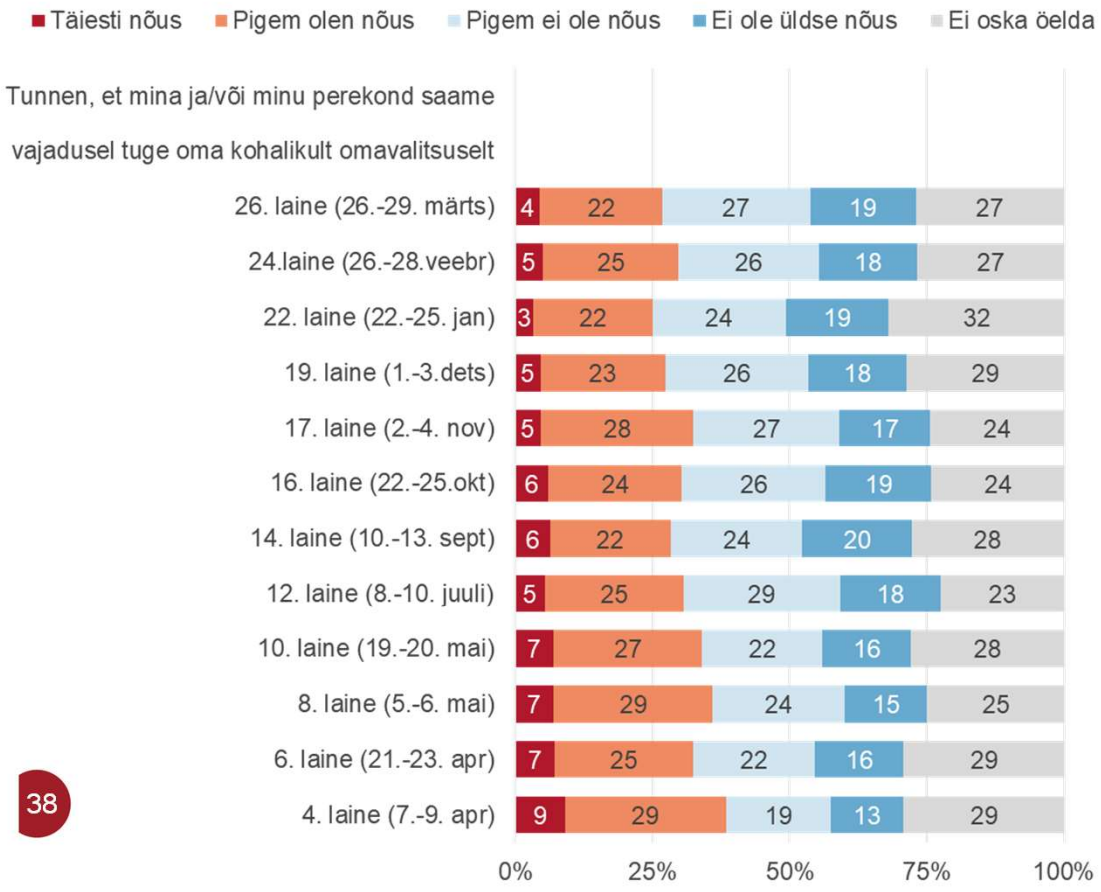
Tean, kust otsida informatsiooni tööandjatele ja töötajatele suunatud riiklike toetusmeetmete kohta

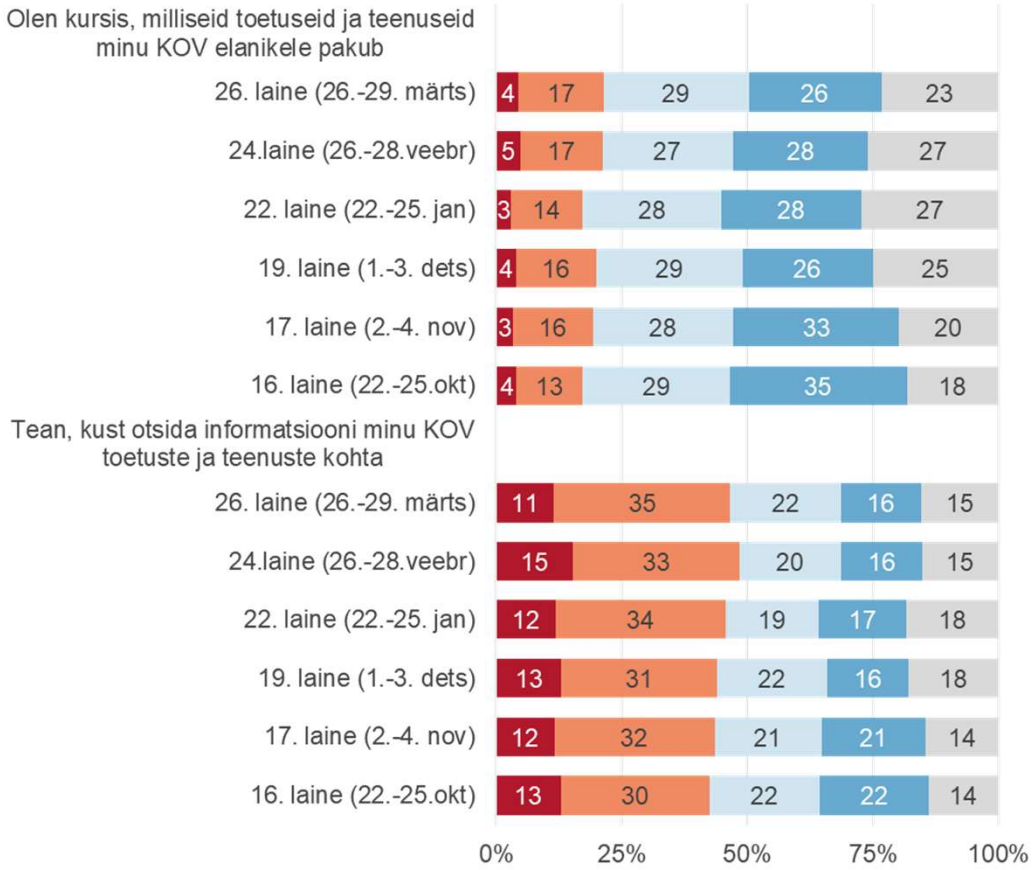

Usk kohaliku omavalitsuse abisse ning teadlikkus abivõimalustest

Kõik vastajad, n=1253 (varasemates lainetes 1252-2059 vastajat)

Kuivõrd olete nõus järgmiste väidetega?

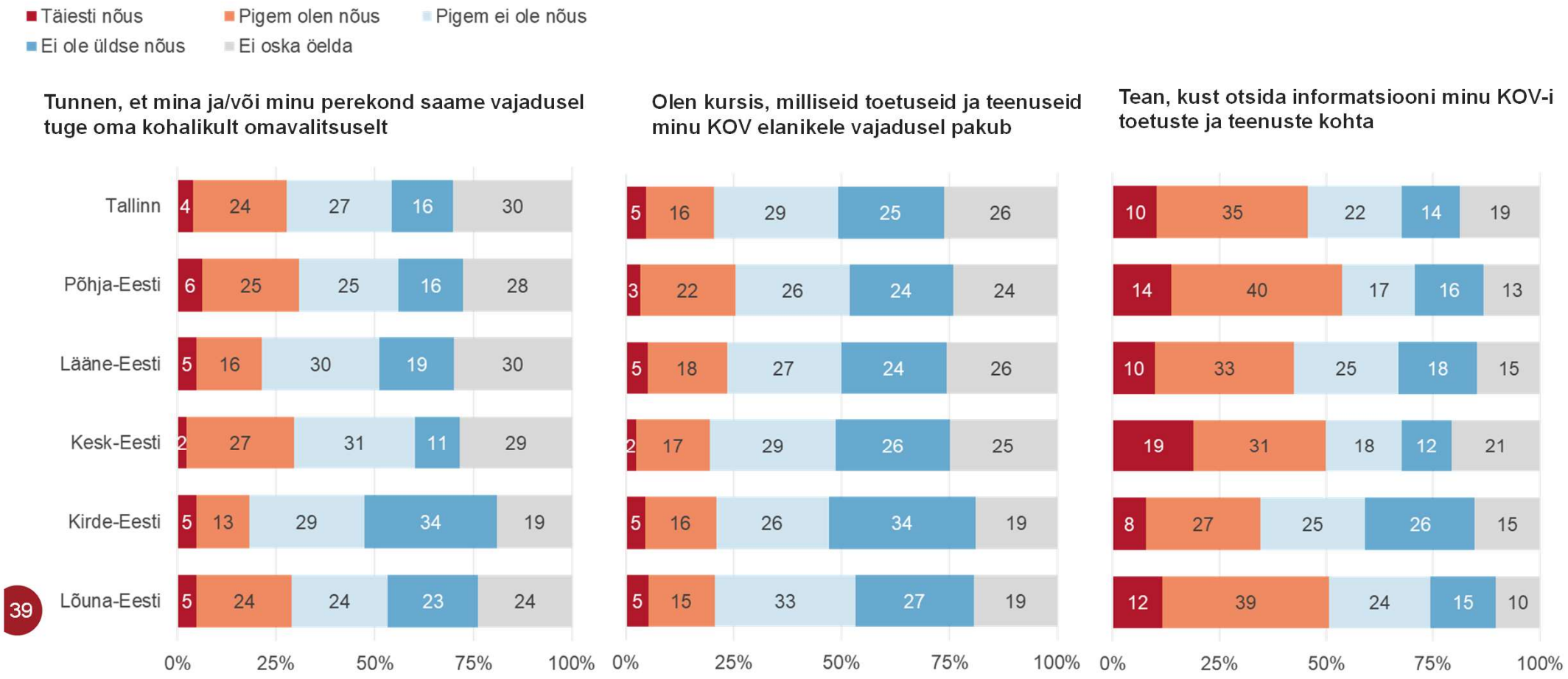

TURU-UURINGUTE AS

Usk kohaliku omavalitsuse abisse ning teadlikkus abivõimalustest, regionaalne võrdlus

Kõik vastajad, n=1253

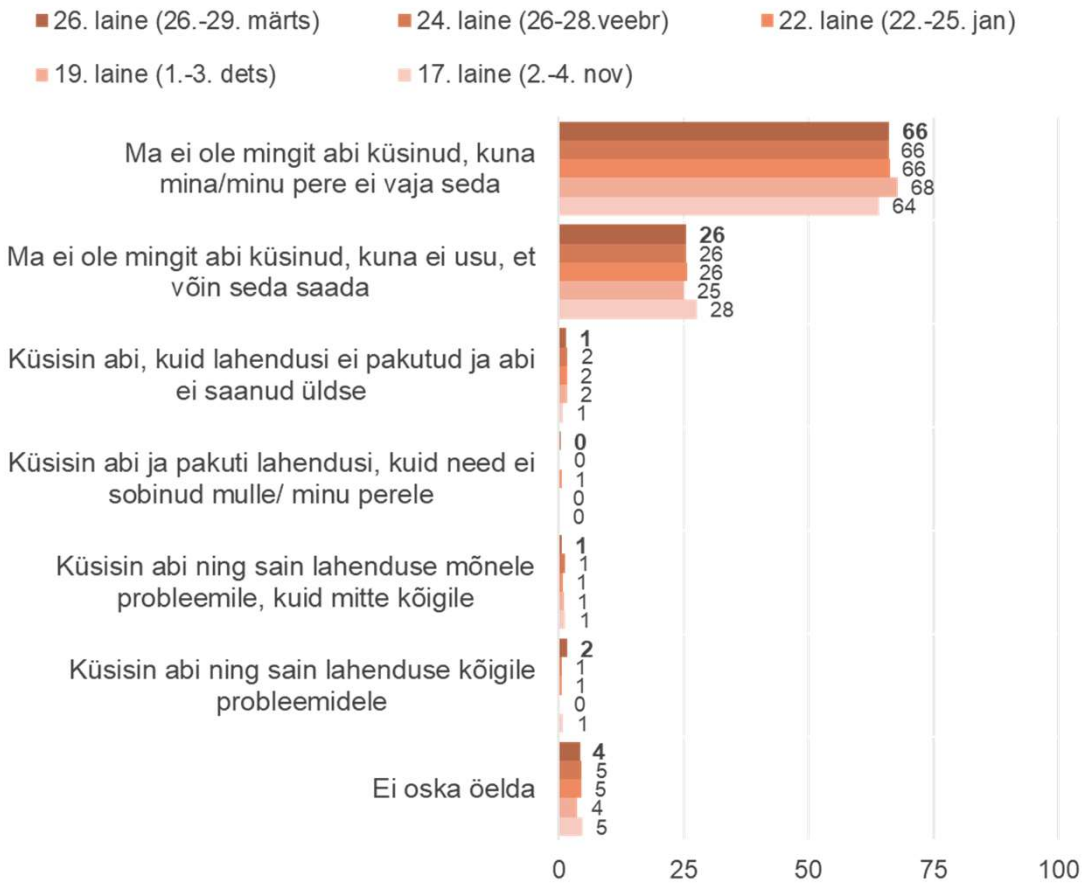

TURU-UURINGUTE AS

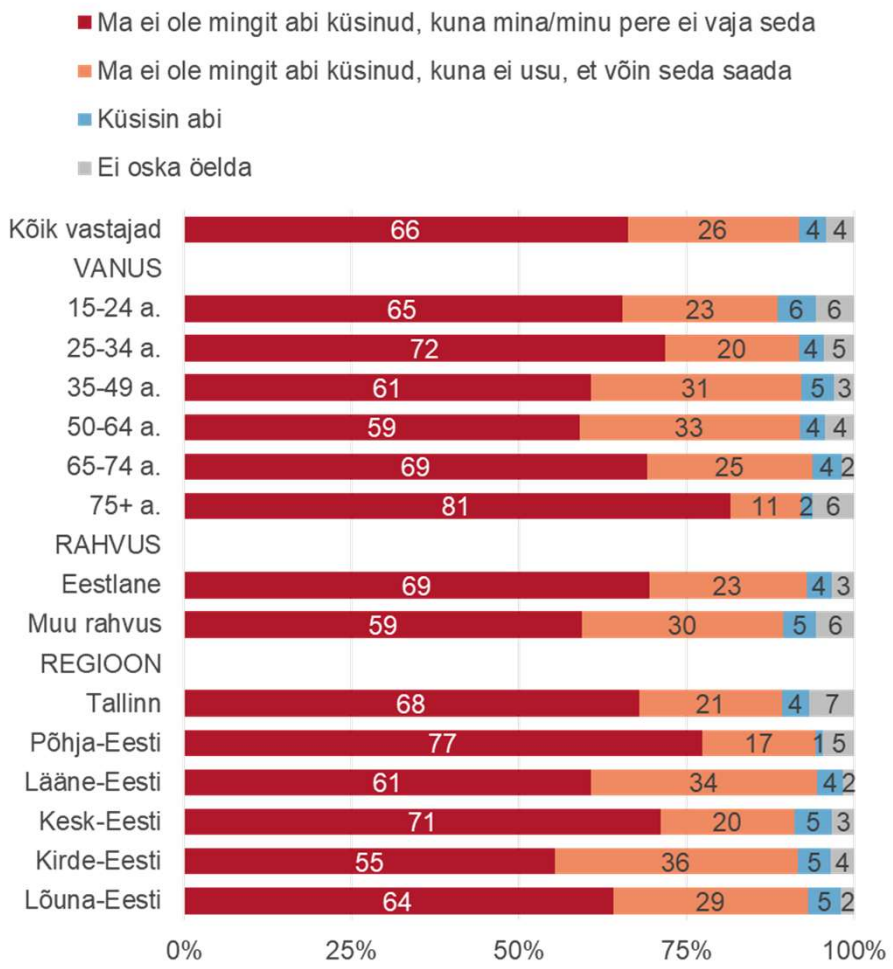
Vajadus KOV abi järele ja KOV abi kasutamine

Kõik vastajad, n=1253 (varasemates lainetes 1252-1255 vastajat), %

Kas Te olete koroonaviirusega seotud olukorrast tulenevate probleemide tõttu küsinud või saanud abi (toetuseid või teenuseid) iseendale või oma perele oma kohalikult omavalitsuselt? Ajaline võrdlus

Taustrühmade võrdlus, 26. laine

TURU-UURINGUTE AS

Kokkuvõte - 1

- Uue valitsuse moodustamise järgselt kerkis Eesti elanike usaldus valitsuse vastu tavapäraselt kõrgemale tasemele (veebruari alguses usaldas valitsust 58% elanikest). Veebruari lõpuks usaldus taas pisut langes (54%) ning püsib ka märtsi lõpus samal tasemel (53%). Riigikogu usaldab märtsi lõpus 54% ning kohalikke omavalitsusi 67% elanikest (võrreldes veebruariga muutust pole).
- Koroonaviiruse kohta teabe saamisel on elanikele kõige olulisemateks infoallikateks jätkuvalt Eesti internetiportaalid ja ERR kanalid (ETV saated ning ERR portaal). Võrreldes eestlastega on mitte-eestlaste jaoks teabeallikate seas olulisemal kohal venekeelsed telekanalid ning erinevad internetiallikad, vähem olulised aga eestikeelsed telekanalid, raadio ning ajalehed.
- Elanikest 54% otsib teadlikult ja regulaarselt koroonaviiruse teemalisi uudiseid (märtsi keskel 58%) ning 22% proovib teadlikult koroonaviiruse teemalisi uudiseid vältida (märtsi keskel 23%). Huvi koroonaviiruse teemaliste uudiste vastu on keskmisest kõrgem vanemates vanuserühmades, samas kui koroonaviiruse-teemalisi uudiseid proovivad vältida pigem nooremad inimesed. Eestlaste huvi koroonaviiruse-teemaliste uudiste vastu on keskmiselt pisut madalam kui muudest rahvustest elanikel.
- Elanikest 71% kasutab enda hinnangul koroonaviiruse kohta teabe saamisel kindlaid ja usaldusväärseid allikaid, 21% arvates tuleb eri allikatest vastuolulist infot, mille usaldusväärsust on raske hinnata, ning 3% hindas, et ei tea üldse, kust usaldusväärset infot leida. Raskusi usaldusväärse info leidmisel (või otsustamisel, milline info on usaldusväärne) väljendavad keskmisest sagedamini madala haridusega inimesed.
- Kui veel veebruari alguses oli elanike rahulolu koroonaviirusega seotud olukorra lahendamisega Eestis küllaltki kõrge (rahul oli 64% elanikest), siis seoses nakatumise kiire kasvuga veebruaris langes rahulolevate inimeste osakaal veebruari lõpuks 36 protsendini, ning alanes märtsi keskpaigaks veelgi (30%-ni). Märtsi lõpus, kus olukord on (rangete piirangute mõjul) taas paranemas, on ka inimeste rahulolu pisut suurenenud: olukorra lahendamisega on rahul 36% elanikest. Rahulolematuid inimesi on siiski jätkuvalt oluliselt enam kui rahul olijaid (märtsi lõpus on rahulolematuid 62%). Keskmisest sagedamini on olukorra lahendamisega rahul 75-aastased ja eakamad või kõrgharidusega inimesed. Piirkonniti olulisi erinevusi ei ilmnenud.
- Võrreldes märtsi keskpaigaga, mil elanike ohutunne viiruse leviku suhtes kasvas rekordilisele tasemele, on märtsi lõpuks ohutunne taas vähenenud. Märtsi lõpus peab koroonaviirusega seotud olukorda Eestis kriitiliseks 69% elanikest (märtsi keskel 81%) ning 15% usub terava kriisi möödumist (märtsi keskel 5%). Muutunud pole nende inimeste osakaal, kes usuvad kriisi täielikku möödumist (1%) või seda, et olukord polegi kriitiline olnud ning sellele on üle reageeritud (11%). Selge arvamus puudub 4 protsendil küsitletutest. Jätkuvalt suhtuvad olukorda keskmisest tõsisemalt vanemaealised, samas kui keskmisest madalam on ohutunnetus 25-49-aastaste seas. Eestlastest peab olukorda kriitiliseks 75%, mitte-eestlastest aga 55%. Võrreldes eestlastega usuvad mitte-eestlased sagedamini terava kriisi möödumist või seda, et olukord polegi kriitiline olnud (nii arvab 8% eestlastest ja 17% mitte-eestlastest). Arvamust, et olukorrale on üle reageeritud, väljendavad keskmisest sagedamini ka inimesed, kel on toimetulekuraskusi või kes ei soovi lasta end koroonaviiruse vastu vaktsineerida.

TURU-UURINGUTE AS

Kokkuvõte - 2

- Enesehinnanguline teadlikkus koroonaviiruse-vastastest meetmetest on märtsi lõpus üldjoontes sama mis märtsi keskpaigas: 58% elanikest hindab end meetmetega hästi kursis olevaks, 36% on enda hinnangul meetmetega üldjoontes kursis, 4% on veidi kursis, 0,3% pole üldse kursis ning 2% ei tunne teema vastu huvi. Keskmisest sagedamini hindavad oma teadlikkust meetmetest heaks naised, eakad, mitte-eestlased ning Kirde-Eesti elanikud.
- Veebruari lõpuks (st enne Eesti n-ö lukku panemist) kasvas piirangute karmistamist pooldavate inimeste osakaal rekordilise 62 protsendini. Peale piirangute karmistamist on rahulolu kehtivate piirangutega kasvanud, kuid siiski arvab ligi pool (48%) elanikkonnast ka märtsi lõpus, et piirangud tuleks veelgi karmistada. Elanikest 33% on kehtivate meetmetega rahul ning 16% pooldab piirangute leevendamist. Selge seisukoht puudub 4 protsendil elanikest. Piirangute karmistamise poolt on keskmisest sagedamini 75-aastased ja eakamad või eesti rahvusest elanikud. Soovi piirangute leevendamise suhtes väljendavad keskmisest sagedamini 25-49-aastased ning mitte-eestlased, samuti ka inimesed, kes kogevad suurt stressi või kel esineb majanduslikke toimetulekuraskusi.
- Elanike hoolsus viiruse piiramiseks seatud ametlike suuniste järgimisel pole võrreldes märtsi keskpaigaga muutunud: 77% elanikest järgib enda sõnul kõiki ning 16% enamikku suunistest. Keskmisest hoolsamad on suuniste järgimisel naised ning eakad. Võrreldes märtsi keskpaigaga on elanike hoolsus suuniste järgimisel pisut vähenenud Lääne- ning Lõuna-Eestis. Kõige levinumateks tegevusteks nakatumise vältimisel on jätkuvalt maski kandmine (92%) ning regulaarne kätepesu (87%). Eestlased järgivad viiruse leviku piiramiseks seatud suuniseid enam kui mitte-eestlased, mis on osaliselt tingitud ka tööhõive erinevustest (eestlaste seas on enam n-ö valgekraesid, mistõttu on neil rohkem võimalusi töötada kodukontoris ning silmast-silma kontakte vähendada). Peamiseks põhjuseks, mis suuniste järgimist takistab, hindasid ka vastajad ise töökohustuste täitmist. Küllaltki sageli peeti takistavaks teguriks ka perekondlike kohustuste täitmist (nt lähedaste/laste eest hoolitsemist).
- Muret koroonaviirusesse nakatumise (või enese teadmata lähedaste nakatamise) ees tunneb 68% elanikest (märtsi keskel 72%), sealjuures kõige enam muretsevad nakatumisohu üle 65-aastased ja eakamad, kõige vähem aga 35-49-aastased (ning regiooniti Lääne-Eesti elanikud). Enda käitumise mõju koroonaviiruse leviku piiramisele Eestis tervikuna teadvustab 81% elanikest (märtsi keskel 82%, muutust pole). Keskmisest sagedamini teadvustavad enda rolli viiruse leviku piiramisel 50-aastased ja eakamad, keskmisest vähem aga alla 35-aastased (ning regiooniti Lääne-Eesti elanikud).
- Koroonaviiruse ohutusreeglite rikkumist nähes on 69% elanikest valmis piirangute eirajale märkuse tegema (märtsi keskel 73%). Keskmisest sagedamini väljendavad valmidust sekkuda 50-74-aastased, mitte-eestlased või Kirde-Eesti elanikud, keskmisest harvemini aga alla 35-aastased või Lääne-Eesti elanikud.

TURU-UURINGUTE AS

Kokkuvõte - 3

- Positiivset suhtumist koroonaviiruse-vastasesse vaktsineerimisse väljendab 75% elanikest, sealjuures 21% on enda sõnul juba vaktsineeritud, 33% soovib kindlasti vaktsineerida ning 21% arvab, et ilmselt vaktsineeriks. Võrreldes jaanuari algusega, mil positiivset suhtumist vaktsineerimisse väljendas 63% elanikest, on soosiv suhtumine vaktsineerimisse pidevalt kasvanud (veel märtsi keskel oli vastav näitaja 71%). Vastumeelsust vaktsineerimise osas väljendab 22% elanikest, sealjuures 10% arvab, et ilmselt ei vaktsineeriks ning 12% on vaktsineerimise kindlad vastased. Paralleelselt soosiva suhtumise suurenemisega on vaktsineerimise suhtes vastumeelsust väljendavate inimeste osakaal vähenenud. Selge seisukoht vaktsineerimise osas puudub 3 protsendil elanikest. Keskmisest sagedamini on enda vaktsineerimise vastu alla 50-aastased inimesed, kellest ligi 30% end vaktsineerida lasta ei soovi. Vanemates vanuserühmades on vaktsineerimise vastaste arv oluliselt madalam: 50-64-aastastest ei soovi lasta end vaktsineerida 17%, 65-74-aastastest 15% ning 75-aastastest ja eakamatest 8%. Eestlastest on enda vaktsineerimise vastu 18%, mitte-eestlastest aga 31%. Regionaalses võrdluses on vaktsineerimise vastaste osakaal kõrgeim Kirde-Eestis (29%).
- Käesolevas uuringus kaardistati esmakordselt ka elanike kokkupuudet koroonaviirusega. Küsitletutest 10% märkis, et on (olnud) koroonaviirusesse nakatunud, 10 protsendil on olnud nakatunuid leibkonnaliikmete seas ning 14% on olnud mõne mitte-leibkonnaliikmest nakatunu lähikontaktne. Elanikest 46% pole olnud lähikontaktne, kuid tunneb isiklikult kedagi, kes on (olnud) nakatunud. Elanikest 25 protsendil puudub koroonaviirusega selline kokkupuude, st nad pole olnud ise nakatunud ega tea isiklikult ühtegi nakatunut. Küsitluse andmetel on nende inimeste osakaal, kes on (olnud) ise nakatunud, kõrgeim vanuserühmas 25-64. Mitte-eestlastest märkis, et on (olnud) nakatunud 18%, eestlastest aga 7%. Regionaalses võrdluses on inimeste osakaal, kes on (olnud) nakatunud, kõrgeim Tallinnas (16%) ning Kirde-Eestis (14%); ülejäänud regioonides jääb see 5-8% piiresse. Nende inimeste osakaal, kes on olnud lähikontaktsed (kuid mitte nakatunud), on kõrgeim vanuserühmas 15-24 (40%), madalaim aga 65-aastaste ja eakamate seas (7%).
- Kui valdav osa koroonaviirusesse nakatunud inimestest jäi peale nakatumisest teada saamist koju isolatsiooni (74%), siis lähikontaktsetest jäid (peale lähikontaktsusest teadasaamist) koju isolatsiooni vähemad (48%). Lähikontaktsetest 36% ning nakatunutest 17% käis peale lähikontaktusest/nakatumisest teada saamist ka edaspidi vabas õhus jalutamas/liikumas, 24% lähikontaktsetest ja 9% nakatunutest külastas toidupoodi või apteeki ning 14% lähikontaktsetest ja 3% nakatunutest käis koolis/tööl jätkuvalt (osaliselt) kohal. Ka siin ilmnevad rahvuselised erinevused kaugtöö võimaluste osas: eestlaste puhul jätkas 47% lähikontaktsetest ning 32% nakatunututest töötamist/õppimist kodust, samas kui mitte-eestlaste puhul sai sama teha vaid 22% lähikontaktsetest ning 6% nakatunututest (levinum käitumisviis oli haiguslehe võtmine). Võttes aluseks inimesed, kes on (olnud) koroonaviirusesse nakatunud, oli mitte-eestlaste (enesehinnanguline) käitumine piirangute järgimisel paremgi kui eestlastel: mitte-eestlastest, kes on (olnud) nakatunud, märkis 83%, et jäi peale nakatumisest teada saamist koju isolatsiooni; eestlastest aga toimis nii 62%.

TURU-UURINGUTE AS

Kokkuvõte - 4

- Uuringu andmetel esineb depressiooni või muu meeleoluhäire sümptomeid 30 protsendil, ärevushäire sümptomeid 25 protsendil ning asteenia (ehk vaimse kurnatuse) sümptomeid 49 protsendil elanikest. Laias laastus on vaimsete probleemide esinemine seda levinum, mida noorema vanuserühmaga on tegu, ning kõige vähem esineb vaimse tervise probleeme 65-74-aastastel. Vaimse tervise probleeme esineb keskmisest sagedamini töötute ning õpilaste/üliõpilaste seas (mõlemas rühmas esineb keskmisest enam depressiooni või muu meeleoluhäire sümptomeid; töötute seas keskmisest sagedamini ka ärevushäire sümptomeid; õppurite seas keskmisest sagedamini ka asteenia sümptomeid). Vaimseid probleeme esineb keskmisest sagedamini majanduslike toimetulekuraskustega inimeste seas; ärevushäire ning asteenia sümptomeid keskmisest sagedamini ka nende inimeste seas, kelle töökoormus on suurenenud.
- Võrreldes märtsi keskpaigaga on pisut kasvanud suurel määral stressi või pinget tundvate elanike osatähtsus – kui märtsi keskel tundis suurt stressi/pinget 29%, siis märtsi lõpus 33% elanikest. Arvates siia juurde ka need inimesed, kes kogevad stressi vähesel määral, on stressi kogenud (kokku) 78% elanikest (märtsi keskel 77%, muutust pole). Elanikkonna stressi tase on olnud ajas muutlik – ka detsembri alguses oli elanike stressitase suhteliselt kõrge, kuid langes detsembri lõpus pisut madalamale, ning püsis sellisena kuni veebruarini. Sarnaselt muudele vaimsetele probleemidele on ka stressi kogemine üldjoontes seda sagedasem, mida noorema vanuserühmaga on tegu. Neid, kes on kogenud stressi suurel määral, on keskmisest enam toimetulekuraskustega, suurenenud töökoormusega, töötute või lapsehoolduspuhkusel/koduste inimeste seas.
- Kõige sagedamini tunnetavad inimesed stressitekitavana koroonaviirusesse nakatumise ohtu (viie olulisema teguri seas märkis 59% elanikest) ning muid muresid enda või lähedaste tervisliku seisundi pärast (44%). Küllaltki levinud stressi põhjus on ka mure tervishoiuteenuste vähese kättesaadavuse üle (38%) ning raskused vaba aja sisuka veetmisega (36%). Võrreldes eestlastega tõid mitte-eestlased stressi tekitavate asjaolude seas sagedamini esile majanduslikke tegureid (nt kartust kaotada töö/sissetulek või juba toimunud töökohakaotust/sissetulekute vähenemist, samuti ka säästude puudumist), kuid ka tervishoiuteenuste vähest kättesaadavust.
- Elanikest 49% sõnul on koroonaviirusega seotud olukord vähendanud tema või tema perekonna sissetulekuid. Alates veebruari lõpust on see näitaja pisut suurenenud (veebruari alguses 42%, veebruari lõpus 45%, märtsi keskel 46%, märtsi lõpus 49%). Viimati oli see näitaja samal tasemel (49%) augustikuus. Eestlastest tunnetab sissetulekute vähenemist 43% ning mitte-eestlastest 63%. Kõrgharidusega inimesi on sissetulekute vähenemine puudutanud vähem kui madalama haridusega inimesi. Ametialase staatuse järgi on sissetulekute vähenemine puudutanud kõige enam asutuste juhte, isiku- ja klienditeenindajaid ja oskustöölisi.

TURU-UURINGUTE AS

Kokkuvõte - 5

- Võrreldes märtsi keskpaigaga on pisut vähenenud nende elanike osakaal, kes hindavad oma pere sissetulekuid piisavaks, et mugavalt ära elada (22%→18%). Selle arvelt on suurenenud nende elanike osakaal, kes peavad oma sissetulekuid piisavaks, et hakkama saada (55%→59%). Elanikest 23 protsendi hinnangul on praeguste sissetulekute juures raske hakkama saada (märtsi keskel vastavalt 22%, muutust pole). Keskmisest sagedamini kogevad toimetulekuraskusi 50-64-aastased, mitte-eestlased, madala haridusega inimesed, Kirde-Eesti elanikud ning töötud.
- Töötavatest elanikest 30 protsendil on võimalik vajadusel teha kaugtööd. Eestlaste seas on vastav näitaja 36% ja mitte-eestlaste seas 20%. Võrreldes sügisega pole kaugtöövõimalusega inimeste osakaal töötavatest elanikest selgesuunaliselt muutunud.
- Töötavatest elanikest 26% tunnetab, et koroonaviiruse levik on tema töökoormust viimase 3 kuu jooksul vähendanud, 25% seevastu tunnetab töökoormuse suurenemist (viimase kuu jooksul olulist muutust toimunud pole). Töökoormuse suurenemine on keskmisest levinum kõrgharidusega töötajate puhul, ametialaste rühmade võrdluses keskastme juhtide ja tippspetsialistide seas; koormuse vähenemine aga isiku- ja klienditeenindajate seas.
- Teadlikkus tööandjatele ja töötajatele kriisiga toimetulemiseks pakutavatest riiklikest toetustest on pigem vähene – elanikest 41% on enda hinnangul nende toetustega kursis ning 43% mitte. Elanikest 46% on enda hinnangul teadlik, kust riiklike toetusmeetmete kohta teavet otsida, 37% aga mitte. Rahvuspõhiselt teadlikkus märkimisväärselt ei erine, pigem on määravaks teguriks haridus (kõrgharidusega inimesed on keskmisest sagedamini kursis, kust antud teemadel teavet saab).
- Võimaluste osas kohalikult omavalitsuselt abi saada on elanikud pigem pessimistlikud: 27% elanikest usub et saaks vajadusel oma kohalikult omavalitsuselt tuge, 46% arvab, et mitte, ning 27% ei oska seisukohta võtta. Viimastel kuudel hoiakud selgesuunaliselt muutunud pole. Samas hindab vaid 21% elanikest end KOVi poolt pakutavate toetuste ja teenustega kursis olevaks ning 47% on enda hinnangul teadlik, kust KOVi pakutavate toetuste/teenuste kohta teavet otsida. Võrreldes sügisega on teadlikkus KOVi pakutavatest toetustest/teenustest küll pisut suurenenud, kuid siiski jätkuvalt küllaltki madalal tasemel. Võrreldes eestlastega on mitte-eestlased KOVilt saadava abi suhtes pessimistlikumad, ning vähem kursis ka sellega, kust KOVi toetuste/teenuste kohta teavet otsida. Regionaalses võrdluses on hoiakuid kõige negatiivsemad ning infopuudus suurim Kirde-Eestis.
- KOVi poole abi saamiseks pöördunud inimeste osakaal on alates sügisest püsinud muutumatuna (3-4% piires). Pooled abi küsinutest jäid saadud abiga täielikult rahule (st märkisid, et said lahenduse kõigile probleemidele).

TURU-
UURINGUTE
AS

Tellija: Riigikantselei

Tellija kontaktisik: Marianna Makarova

Teostaja: Turu-uuringute AS

Raport: Vaike Vainu

Veebiküsitluse haldamine: Kristel Merusk

Telefoniküsitluse haldamine: Angelina Oblikas

Tõnis Ormisson

Ankeedi tõlge ja programmeerimine: Irina Strapatšuk

Andmetöötlus: Marina Karpištšenko

Pärnu mnt. 102, 11312 Tallinn

Tel: +(372) 585 29 700

turu-uuringute.eu